A° 1862. N°. 71 | Zaturdag 6 September. | Elfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia* . . . . ƒ 12,50.
" *Java* . . . . " 15,—.
" de *Buitenbezittingen* . . . . . " 17,50.
" *Nederland* . . . . " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; **Agenten:** te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Passeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, W. EEKHOUT & Co., en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De **JAVA-BODE** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden . . . . ƒ 0,50.
" idem bij eerste of meerdere herhaling " 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie**, dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Gourant behoort een
BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,
op Vrijdag den 12den September.

Vendutiën.

Maandag 8 September
Voor het woonhuis van den Heer Rutering door John Pryce & Co.
en
Voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.
Dingsdag 9 September
Voor het woonhuis van den Heer Rutering door John Pryce & Ce.
en
Voor het kommissiehuis van van Slooten Morgan & Co.
Woensdag 10 September
Voor het kommissiehuis van van Riet en Wijnveldt,
en
's Avonds boeken-vendutie door Lange & Co.
Donderdag 11 September
Voor het kommissiehuis van Beynon Hamacher & Co.
en
Hout-Vendutie door John Pryce & Co.
Vrijdag 12 September
Voor het kommissiehuis van Cassalette & Co.
en
Suikerveiling in 't Vendu-Lokaal.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

C. F. BORGEN,
met
J. DE LA MOTTE.

PADANG, 12 Julij 1862. (3125)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, de geliefde Echtgenoot van

F. BAUDOIN.

CRAMAT, 30 Augustus 1862. (3100)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. de Bruijn Kops*, *Walbeehm.*

BATAVIA, 5 September 1862. (3155)

Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *A. Ponse*, geboren *Plate.*

SAMARANG, 1 September 1862.

Eenige kennisgave. (3131)

Op den 17den Julij ll. overleed te Amsterdam, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, *Vrouwe Maria Johanna Stok*, geb. *Vissers*, in den ouderdom van circa 73 jaren.

J. A. STOK.
P. J. STOK.
Tiedeman.

BATAVIA, 5 September 1862. (3102)

Op den 13den Augustus overleed te Cheribon ons geliefd oudste zoontje *Leendert*, ruim drie jaren oud.

J. G. W. KROL.
M. L. KROL,
Van Driel.

(3098)

Op den 19 Augustus overleed te Sissepan, de Heer *F. C. Radijs*, Directeur der Landen Pondok-Gedeh c. a., mij nalatende drie jeugdige kinderen.

Wed. M. W. RADIJS,
Vijsma.

(3132)

Heden overleed door een noodlottig toeval, onze beminde Zuster en behuwd Zuster, *Marie Wilhelmina Louise van Praag*, oud 21 jaren.

A. C. A. C. MAIJ, *van Praag.*
J. A. MAIJ.

Kedoeng-Badak, 1 September 1862. (3124)

Vendutie
op Maandag, 8 September 1862,
voor het Commissiehuis van
GEBRS. ROSELJE & Co.,
van de reeds voorloopig geannonceerde:
fraaije Porceleinen
ETAGERE-VOORWERPEN,
welke bij kleine en geassorteerde kavelingen zullen worden opgeveild en
Japansche Artikelen,
als:
Etensstellen, Kopjes en Schoteltjes, Sigaardozen Fichesdozen, enz. en waarbij
2 allerprachtigste Porseleinen POTTEN met deksel.

Voorts: een Partijtje KRAMERIJEN, bestaande uit: Lampjes, Dozen, Mandjes, Waterkannen, Waschbakjes, enz.

Alsmede het volgende beschadigd hier aangebragt per ***Bilderdijk.***

BK & C.	1650.	1	kist	6/4 MADAPOLLAMS.
HJW	1673.	1	"	" "
	1645.	1	"	" "
	1662.	1	"	$\frac{4^1/_2}{4}$ "
	1742.	1	"	5/4 ruwe CALICOTS.
	1744.	1	"	" " "
	1675.	1	"	7/4 MADAPLAAMS.
A	9.	1	"	à 36 RIEM PAPIER.
HK S & Z.	9.	1	"	" 56 "

(3109)

GEBRS. ROSELJE & Co.,
zullen op hunne VENDUTIE van Maandag 8 September verkoopen:
L P F en C — 15 Oxhoofden puike
BORDEAUX WIJN.
(3147)

Op Maandag 8 dezer,
zullen wij verder in Vendutie verkoopen:

L R 8, 9, 10, 18, 29. 5 kn. à 50 ps.
V L. $^5/_4$ MADAPOLLAMS,
" 46, 50, 52. 3 kn. à 50 ps. $^6/_4$ Idem,

beschadigd gelost uit het Nederl. Schip ***Bilderdijk***, van Amsterdam.

J M.	3104, 3115, 3118.	3 kn. à 50 ps. 5/4	***Calicots,***
"	3251, 3253, 3257, 3265.	4 " " 50 " 6/4	do.
"	3289.	1 " " 50 " 7/4	do.

beschadigd gelost uit het Nederl. Schip ***Staatsraad van der Houven*** van Rotterdam.

J & H E.	231, 235, 238, 239, 241, 245, 247, 249, 250,	9 kn. à 50 ps. 6/4	***Calicots'***
"	256.	1 " " 50 " 5/4	do.

beschadigd gelost uit het Nederl. Schip ***Staatsraad van der Houven*** van Rotterdam.

Alsmede:
Kramerijen, Bendijtuigen, Zadels,
SCHILDERIJEN, AARDEWERK,
Broekenstof, Overhemden, Brillen, Dolken, enz.
en ten 11 ure:
Een Aandeel in de Javasche Bank.

(3144) GEBRS. ROSELJE EN Co.

VENDUTIE
op Maandag en Dingsdag den 8sten en 9den September 1862,
WEGENS VERTREK,
ten huize van den WelEdel Gestrengen Heer
A. RUTERING,
op ***KRAMAT,*** van eenen
fraaijen en goed onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit:
Massief mahonijhouten AMEUBLEMENTEN met Velours d'Utrecht en Marokijn bekleed,
SPIEGELS en SCHILDERIJEN,
waaronder verscheidene in ***OLIEVERF,***
MAHONIJHOUTEN CONSOLES en TAFELS met marmeren bladen, ETAGERES, Marmeren en Gipsen VAZEN, PENDULES met bronzen beelden,
uitmuntende Kroon-, Hang- en Tafellampen,
DEVENTER TAPIJTEN en ALCATIEVEN,
EENE UITMUNTENDE PIANO
van Pleyel, *Staartstuk, bijna nieuw,*
eene ***PIANINO*** van Pleyel,
een ***MELODIUM*** en een ***PIANO-ANNEX,***
eene groote partij MUZIJK, waaronder de laatste OPERA'S,
Een Mahonijhouten Lessenaar,
Groote Kasten, IJzeren Ledikanten, eene groote Etenstafel,
een zeer fraai
Eet- en Dessert Servies,
GLAS-, ZILVER- EN PLEETWERK.
En verder van:

4 span goedloopende Wagenpaarden.
1 Rijpaard van 4 voet 7 dm.
2 Rijpaarden, Schimmels.
Een ruime Vis-a-Vis uit de fabriek van *Oudart*. Een Palankijn.
Een Mylord van *Hermans*.

Tuigen, Zadels, Stalgereedschap, Martevanen, Bloemen in Potten, enz., enz.

Op Zondag den 7 September te bezigtigen.

Regeling der Vendutie.

Op Maandag den 8sten
de Paarden, Wagens, Goederen buitens huis en in de achter-gallerij en de Muzijkwerken
en op Dingsdag den 9den
de overige Meubelen.

(3080) JOHN PRYCE en Co.

Op de Vendutie
van Maandag den 8 September,
zal alsnog worden verkocht:
EENE FRAAIJE

CALÈCHE,
uit de fabriek van HERMANS te 's Gravenhage.

(3081) JOHN PRYCE en Co.

VENDUTIE
op Dingsdag 9 September 1862,
voor het Commissiehuis van
Van Slooten, Morgan & Co.,
van
diverse LIJNWADEN,
BATIK DOEKEN, SARONGS, CHITZEN, ONGEBLEEKTE KATOENEN, 12 kisten ROOD KOPER, ZEILEN, ANKERS, KETTINGEN, VERF, PROVISIEN en DRANKEN, ETC. (3099)

OP DE VENDUTIE
van Dingsdag den 9den dezer, zullen worden verkocht:
4 Prauwen van 2 en 3 koyangs, 29 bundels Dadoeng voor Paarden of Koebeesten.

(3106) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE
op Woensdag, 10 *September* 1862,
voor het Commissiehuis van
VAN RIET & WIJNVELDT,
van:
Lijnwaden, Porcelein, Dranken,
IJzerwaren, Touwwerk, Glaswerk, Propatria Papier, Etagère Voorwerpen, Nachtpitjes, Borduurwol, Waschstellen, Kinderwagentjes, Amerikaansche Zeep, Roodgaren, etc., etc.
(3154)

WOENSDAG 10 September,
des avonds ten half acht ure,
zal door de Boekhandelaren
L A N G E & C°.,
in een der Zalen van de
Societeit de Harmonie,
VENDUTIE worden gehouden
van eene nette verzameling
BOEKWERKEN,
bestaande uit vele der beste werken over ONDERWIJS, GESCHIEDENIS en LETTERKUNDE,
Alsmede:
Een belangrijke partij van de meest in gebruik zijnde ***SCHOOLBOEKEN***, die in gesorteerde koopjes zijn afgedeeld.
De Catalogus is gratis verkrijgbaar. (3159)

HOUT-VENDUTIE
op Donderdag, den 11den September 1862, op het
HEEMRADENPLEIN,
door
JOHN PRYCE & Co.,
van
Groote en kleine Djattiehouten Balken
en
Chinesche Doodkistplanken.
(3141)

Op Donderdag 11 September 1862,
VENDUTIE
voor het Commissiehuis van:
BEIJNON, HAMACHER & CO.,
van diverse Lijnwaden,
TOUWWERK, LEIJEN met GRIFFELS in kleine Kavelingen, SCHILDERIJEN, PROVISIEN, HANDDOEKGOED en HOROLOGIEN, etc., etc. (3150)

Op de Vendutie
van Donderdag 11 September 1862,
zal voor rekening van den Inlander met name
SAIJBIE,
nog verkocht worden:
Een Bamboezen HUIS met Houten stijlen en Pannen gedekt,
gelegen in Kampong ***Djambon*** *(Kebon Sirie)*.

(3152) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Op de VENDUTIE bij
BEIJNON, HAMACHER & CO.,
zal nog worden verkocht:
Eene groote partij BOTER, merk
A. van der Leeuw,
in kleine Kavelingen, zeer geschikt voor huishoudelijk gebruik. (3151)

Op de Vendutie
van Donderdag 11 September 1862,
zal mede worden verkocht:
eene keurige partij
KINDERSPEELGOED,
als nog zelden hier aangevoerd,
in kleine kavelingen, waaronder:
PAKHUIZEN,
KEUKENS.
ROULETTEN,
LEGKAARTEN,
PAARDENSTALLEN,
TOOVERLANTAARNS en meer andere fraaije voorwerpen te veel om te omschrijven.
Alsmede:
☞ ***Een fraai partijtje Bloemen,***
alles reeds van af heden te bezigtigen.

(5149) BEIJNON, HAMACHER & Co.

VENDUTIE
op Vrijdag den 12 September 1862,
voor het Commissiehuis van
C A S S A L E T T E & Co.,
van
L IJ N W A D E N,
Fransche Jaconet, Cachemier en Lastings, Lint, Kapleder, Kinderspeelgoed, 10 balen à 10/m Fransche Kurken, 4 kisten Fraai Behangselpapier,
Verder:
Porceleinen Eet- en Theeserviezen, Werkmandjes, Mahonijhouten Toiletspiegeltjes en 30/m puike **TOEBAN SIGAREN.** (3142)

OP DE VENDUTIE
van den 15 September, bij Mevrouw de Wed. **VAN KERVEL**, zal nog worden verkocht:
3 prachtige geaclamatiseerde Sidney Koeijen met Kalveren.

(3143) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE
op Donderdag, den 18den September 1862
aanstaande zullen de Ondergeteekenden op **VENDUTIE** verkoopen:
Een factuur uiterst fraaije
AMERICAANSCHE MEUBELEN,
van
Massief Mahonie-, Palisander-, Rose- en lichtkleurig gebloemd Eikenhout,
van byzonder ***elegante nette en soliede*** bewerking, pas van **Boston** aangebragt per Americaansch Schip ***Rockett,*** waaronder:

24 Ronde Tafels, zijnde Theetafels en tegelijk door inlegbladen Eettafels voor 12, 18 en 24 personen.
36 Vierkante Ontbijttafels.
12 Toilettafels.
24 Salon- en Canapétafels met Marmer bladen.
20 Dames Werktafels.
8 Consoles met Marmer bladen.
6 Bougies tafeltjes met marmer bladen.
12 Salon Standaards met Spiegels en Marmer platen.
2 Scheerspiegels met id. id.
4 Buffetten id. id. id.
5 Hoek Étagères, nieuw model.
8 Bibliotheek en Salon dito.
4 Speeltafels.
5 Beddenkastjes met Marmer platen.
10 Bouquet Tafels met id. id.
30 Knapen met en zonder Marmer bladen.
6 Antique Fauteuils (zwart met vergulde streepen).

Het assortiment Meubelen ontpakt zijnde is inmiddels te bezigtigen.

(3128) VAN DEN ABEELEN & Co.

Zaturdag den 13den September,
des morgens ten 9 ure zal in het
Vendu lokaal verkocht worden:
het

JAVA- **HOTEL,**

gelegen op Rijswijk.

(3045)

VENDUTIE

op Maandag, 15 September 1862,
voor het woonhuis van Mevrouw de Wed.
Th. A. C. van Kervel,
op het ***Koningsplein*** (Westzijde), door
CASSALETTE & Co.,
van

eenen zoo goed als nieuwen Inboedel, bestaande uit:

1 Ameublement met rood fluweel bekleed,
1 dito „ „ marokijn „
Rotting-Ameublementen;
ronde en ovale TAFELS met marmeren bladen, Mahonijhouten SPEELTAFELS, dito KLEERKASTEN, KNAAPJES met marmeren bladen, SPIEGEL-ÉTAGÈRE-KASTEN, BONHEUR-DU-JOUR, groote en kleine SPIEGELS, SCHILDERIJEN, ÉTAGÈRES met voorwerpen,
Hanglampen, Kroonen- en Moderateurlampen,
HANGKLOKKEN en PENDULES, SCHRIJFTESSENAARS, PSYCHÉS, TOILETTEN en WERKTAFELTJES, BUFFET met marmeren blad, een mahonijhouten EETTAFEL met zes inlegbladen, Houten en IJzeren LEDIKANTEN, KARPETTEN, SCHUTSELS, WASCHTAFELS, STOLPEN, enz., ZILVER- en PLEETWERKEN, KRISTAL en PORCELEIN de Sèvres, Chinesche MATTEN en ZEILDOEK.
Verder:
2 MYLORDS, waarvan een zoo goed als nieuw,
1 VIS-à-VIS, 1 PALANKIJN, zoo goed als nieuw.
3 span hardloopende WAGENPAARDEN, WAGENTUIGEN, enz.
1 KAR met watervat, KEUKENGEREEDSCHAPPEN, MARTEVANEN, LEKSTEENEN, BADKUIPEN, RESTANT DRANKEN, enz, enz, en
ten Elf ure precies:

HET HUIS EN ERF,
waarvan informatiën omtrent den verkoop bij de Ondergeteekenden te bekomen zijn.
(3104) CASSALETTE & Co.
☛ Op ZONDAG den 14 dezer voor een ieder te bezigtigen.

De Ondergeteekenden zullen op DONDERDAG den 18den dezer, voor rekening van de Verbandhouders op **VENDUTIE** verkoopen:

Een **ERF**, bebouwd met een **Steenen Woonhuis** en **Wagenhuis** met Pannen gedekt, gelegen *Patoeakan*, Westerveld, Blok O, Deel 7, No. 581 en 596 A, Verponding No. 1101.
Staande ten name van ***Nio Kimnio*** en ***Tan Kepeng.***
Een **DERDE AANDEEL** in een **Tuin-** en **Zaalland** gelegen Westerveld Blok M, Deel 5, No. 220, Verponding No. 6934, Buurt *Mampang*.
Staande ten name van ***Raden Boedjang.***
En voor rekening van anderen:
Een **HUIS** en **ERF**, gelegen *Buiten Nieuwpoortstraat*, Blok L, Deel 34, 20ste Deel, No 16, Verponding No. 7211 (naast de Wagenmakerij van den heer ***Girardeau***).
(3143) VAN DEN ABEELEN en Co.

Op eenen nader te bepalen dag in het midden dezer maand, zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen voor rekening van wie zulks zal mogen aangaan:
40 krandjangs Suiker,
60 zakken Koffij,
eene partij Bindrotting,
beschadigd gelost uit het Nederl. Schip *Ceres*, Kapt. DEMMERS.
(3142) JOHN PRYCE en Co.

Amerikaansche Rijtuigen.

Ontvangen per Rocket van Boston:
AMERIKAANSCHE RIJTUIGEN,
van bijzonder elegante vorm,
waaronder:

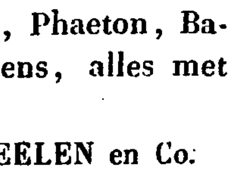

Mylord, Coets-Coupé, (Rockaway), Phaeton, Barouchette, Cabrioletten, Handwagens, alles met onderdoordraaijende wielen.
(3129) VAN DEN ABEELEN en Co.

Op nieuw ontvangen:

Eenige Ceintures aromales electriques contre le mal de mer.
Bij
(3134) WINSSER, DE LANGE & Co.

---

v. Walchren & v. Dorp,

HANDEL-. TOKO- EN COMMISSIEHUIS.

RODE BORDEAUX WIJNEN op fust en in kisten afgetapt.
Fijne Roode en Witte BORDEAUX WIJNEN.
BOURGOGNE WIJNEN.
Fijne en Ordinaire RHIJN- en MOESELWIJNEN.
Roode PORTWIJN op fust en op flesschen.
Witte Idem op flesschen.
Fijne en Ordinaire MADEIRA en TENERIFFE WIJNEN op fust en op flesschen.
Prima en Ordinaire CHAMPAGNE WIJNEN.
Holl. BIER, Eng. BIER, Bayersch BIER } in soorten, op fust en op flesschen.
Fijne en Ordinaire Fransche COGNAC op fust en op flesschen.
Bessen GENEVER; Genever A.V.H. en andere goede merken.
Onvervalscht SELTERSWATER.
Hollandsche, Fransche, Engelsche, Duitsche } PROVISIEN in BLIK, enz.
GESLAGT in flesschen en vaatjes.
Gezouten RUNDVLEESCH in vaatjes.
Gerookte OSSENMUISJES en SAUCIJS DE BOULOGNE in blik.
Gerookt VLEESCH en HAMMEN.
Diverse soorten KAZEN.
Diverse merken BOTER.
MANDARIJN GEMBER.
KOEK, BANKET, SUIKERWERK en GEDROOGDE VRUCHTEN.
Poeder- en andere CHOCOLAAD, JAMS, MOSTARD, ZUREN, GENUAOLIE, AZIJN, etc.
SPIEGELS en SCHILDERIJEN.
Eng. HANG-, TAFEL-, MUUR- en KANTOORLAMPEN.
PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK.
TAFEL- en RIJTUIGKAARSEN.
TAFELGOED in stellen, HANDDOEKGOED, DAMAST, TAFELKLEEDEN, TOILINET in soorten.
Divers PLEETWERK.
Berlijnsch-zilveren LEPELS en VORKEN in stellen.
Eng. TAFELMESSEN in stellen.
Manila- en Havana SIGAREN in soorten.
BIJOUTERIEN, PARFUMERIEN en GALANTERIEN.
(3058)

MARMEREN VLOERSTEENEN,
van 10 tot 28 Rijnl. duimen,
zijn steeds te verkrijgen:
Bij
(3135) HAAGER en SCHUURMAN.

Tot sluiting van rekening zijn tot verminderde prijzen,
verkrijgbaar:
EENIGE
PIANINO'S, PIANO'S
EN EEN
SEMI CONCERT VLEUGEL,
allen afkomstig uit de fabriek van
Erard te Parijs.
Ook nog voorradig:
PIANINO'S,
uit de fabriek van AUCHER Frères te Parijs, welke zich door sierlijkheid en zuiverheid van Toon aanbevelen.
(3108) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

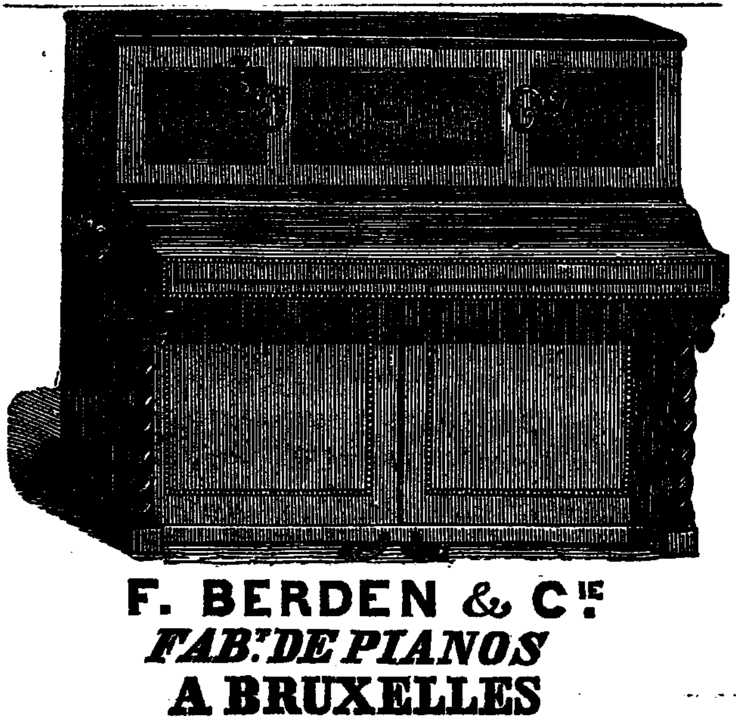

F. BERDEN & Cie
FABt. DE PIANOS
A BRUXELLES

Per ***Robertus Hendrikus***
ontvingen de ondergeteekenden wederom uit bovengenoemde Fabriek:
2 PIANINO'S groot formaat.
3 „ klein id.
(3083) CASSALETTE en Co.

Eenen nieuwen aanvoer:
SULFATE DE QUININE
van THIBAUMERIJ ET DUBASC, ***Paris.***
Eau des Carmes
ook genaamd
Eau de Melisse de Carmes Boyer,
met beschrijving voor den innemer.
REVALENTA ARABICA
food van BARRY DU BARRY en Co. ***London.***
(3146) CASSALETTE en Co.

JE MAINTIENDRAI

VAN ARCKEN & CO.

Op nieuw ontvangen:
Eene groot factuur
GOUDWERKEN,
waaronder:
BLOEDKORALLEN BRACELETTEN en DEMI-PARUREN,
Vest- en Halskettingen, Sultanes, Mouw- en Manchetknoopjes, Charrivarris, Ringen en Medallons.
(3107)

N. PASCAL,

FABRIQUANT DE CHAUSSURES EN TOUT GENRE,

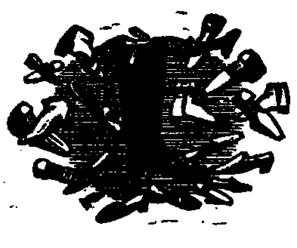

a l'honneur de prévenir le public qu'il vient de recevoir directement de **Paris**, par le navire la **Princesse Amalia** un grand **assortiment** de
CHAUSSURES:
Bottines et Brodequins **de ville** et **pour Bal**, Souliers vernis **de ville** et **pour Bal**, pour **Messieurs, Dames** et **Infants.**
PANTOUFLES,
la **Parisienne**, de haute **nouveautés**, **brodées à la main.** (3122)

A. JOURNÉ,

Coiffeur à Rijswijk,
a l'honneur d'informer le public de ***Batavia***, qu'il vient de recevoir
un assortiment de PARFUMERIES superfines, venant des premières maisons de *Paris*.
Salon pr. la coupe des cheveux
à ***f 1,50*** la coupe avec nettoyage système anglais.
Abonnements à *f* 12,— par an, une fois par mois. Mr. JOURNÉ se rend à domicile.
EPINGLES ONDULÉES.
EAU DE TEINTURE LAJEUNE.
(3097)

JOZEF ZECHA, ☛
Graveur en Sculpteur,
hier ter stede sedert 25 jaren in het uitoefenen van zijn kunstvak werkzaam, beveelt zich aan tot het uitvoeren en leveren van
GRAVURES EN SCULPTURES
in
Staal en andere Metalen;
Marmer, Graniet, (Batoe-Kosta) *en Lava, Stempels, Naam- en Wapen-Cachetten*
(en haut en bas-relief).
Ook
Monumenten, Gedenksteenen en Gedenkschriften,
bezittende hij, de meest vereerende Certificaten van Hooggeplaatste personen nopens zijnen arbeid.
☛ ***Zijn Atelier is Bazar-Bahroe, Gang Zecha.*** ☚ (3085)

ATELIER

VOOR
STEENHOUWEN EN GRAVEEREN,
VAN
de Ficquelmont & Co.

De ondergeteekende eenigen tijd in **Europa** doorgebragt hebbende, ten einde zich in het **Steenhouwen**, het **bewerken** van **Marmer** en het **Graveren** te perfectioneren,
heeft zich als **Steenhouwer** en **Graveur** ter dezer Stede gevestigd en neemt thans de vrijheid zich niet alleen bij het publiek van Batavia maar ook bij dat van geheel Indie aan te bevelen tot het leveren van TOMBES, GRAFSTEENEN en andere GRAFORNAMENTEN.
Ook bestaat er in dit ATELIER gelegenheid voor het maken van **MEUBELEN** uit **MARMER**, het POLIJSTEN en REPAREREN er van; alsmede voor het doen maken van GRAVURES in alle METALEN.
Op eene prompte en civiele bediening kan ten volle gerekend worden, terwijl verzocht wordt tot het doen van bestellingen, die met den meesten spoed zullen worden uitgevoerd, zich te willen wenden tot den ondergeteekende, wonende naast de begraafplaats voor Europeanen, alhier.
(3039) DE FICQUELMONT.

Militaire Societeit Concordia.

THÉ DANSANT,

op Zaturdag, 13 September a.s.,
des avonds ten 8 ure.
Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(3133) BRUGMAN.

DAMES ZANGVEREENIGING.

Bijeenkomst op Dingsdag, den
9den September e. k.,
des avonds ten 8 ure, in het lokaal der Loge.
Namens de Directie der Maatschappij van Toonkunst:
VRIESENDORP,
(3146) *Secretaris.*

Bataviasche Zee- en Brand Assurantie Maatschappij.

Algemeene vergadering van deelhebbers op Maandag den 22 dezer, des namiddags ten 1 ure ten kantore der Maatschappij, ten einde te beraadslagen over eene door het algemeene bestuur voor te stellen wijziging van art. 16 laatste alinia in de statuten.
Namens het algemeen bestuur der opgemelde Maatschappij,
VAN BERESTEIJN, A. R. J. CRAMERUS } *Directeuren.*
(3140)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK.
VAN
WALTER WOODBURY.
Dagelijks, uitgezonderd des Vrijdags, geopend van half acht tot tien uur.
Steeds voorhanden:
GEZIGTEN VAN JAVA EN SUMATRA,
TYPEN, ENZ. (3117)

PHOTOGRAPHIE
H. LECOTEY
a l'honneur de prevenir le public, que son Atelier est ouvert tous les jours.
PINTOE-AIJER tegen over de BENTING. (3084)

☛ **J. COLLE**
a l'honneur d'informé les gourmands' qu'il vient de recévoir du
Fromage de Gruayère,
frais, d'un goût esquise.
Sluisbrug en face Toko Mme. **PONS**. (3126)

☛ **J. COLLE**
heeft de eer het publiek te berigten, dat hij heeft ontvangen:
Fromage de Gruayère,
van uitstekende hoedanigheid, een assortiment **PATISSERIE** en verschillende soorten **BANKET**.
Sluisbrug tegenover Mevr. **PONS**. (3125)

PRAAUWENVEER en WERF
VAN DE
Wed. VAN DER MEULEN.
Met Praauwen van dit Veer bestaat er steeds gelegenheid om
Goederen, Machineriën, enz.,
over te voeren van
Batavia en de omliggende plaatsen,
als: om de West tot ***Tjiringien*** in *Straat Sunda*, en om de Oost tot aan ***Pecalongan***, en het afhalen van PRODUCTEN van ***Bantam, Tjicao*** langs de ***Tjitarum, Pamanoekan, Indramaijoe, Dadap*** en ***Cheribon*** voor ***Batavia.***
Aan de Werf bestaat er steeds gelegenheid tot repareren en breeuwen van ***Praauwen*** en ***Sloepen*** en het maken van diverse Hout en IJzerwerken ten behoeve der Schepen.
Tevens is aldaar verkrijgbaar:
STEENKOLEN,
bij kleine hoeveelheden aan de werf te ontvangen, dan wel aan boord van de schepen geleverd.
Diverse RONDHOUTEN en DJATTIE HOUTEN PLANKEN gezaagd volgens de op te gevene maat.
IJZEREN ANKERS en KETTINGEN voor Praauwen.
Batavia, 30 Augustus 1862. (3032)

Bataviaasch Praauwenveer.

☛ De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.
Vertrekt ten 7 ure des morgens.
Ligplaats binnen den kleinen boom. (3118)

JAVA-BODE

HH. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Tweede half jaar 1862** voor te gaan worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden.

Prijs voor het tweede halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

MAIL-EDITIE.

Per Jaargang.

Voor BATAVIA.	*f* **20**,—
Buiten » zoo wel voor NEDERLAND	» **25**,—

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,

H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei 1861, kan men bij de Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden, dan wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.** te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija, **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **C. A. van der Voort**, te Madioen; **Eekhout & Co.** te Makassar, **van Zadelhoff & Fabritius** te Padang; **Harmsen** te Amboina en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van de heeren **W. Cores de Vries.** (3156)

Holloway Pillen en Zalf.

Maag en Lever ongesteldheden, graveel, geelzucht, dit zijn de ziekten voornamelijk heerschende in de warme klimaten. Waarlijk eene ontzettende lijst! toen calomel en lancet de eenige generaals waren dezelve te bestrijden. De overwinning was altijd twijfelachtig; had men de slang gekorven men had haar nog niet altoos gedood; maar vaak stilte hare krachten herkrijgende, viel zij op nieuw den armen lijder aan met hare vergiftigde tanden, en voerde haren buit weg, in spijt der oude generaals. De bewoners van Indië en Java stellen thans hun vertrouwen in zekerder middelen; met Hollowy's Zalf en Pillen zijn zij gereed het arglistiglijk toenaderen van den vijand tegen te staan, het vergift uit te roeijen, latende elk orgaan even zoo vrij van ongesteldheid als voor den aanval.

Doosjes Pillen. à *f* 1— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff en Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn en Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort,
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co. (3120)
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff en Co. en de hoofdagenten Soesman en Co.

J. H. KROM,

Muziekmeester en Pianostemmer,

Kramat, tegenover de *Wagenverhuurderij*.

(3114)

VERLOREN,

in den omtrek van het ***Komedie-Gebouw:***

Een GOUDEN ARMBAND, in de gedaante van eene Slang met een Robijn in den kop.

De eerlijke vinder gelieve denzelven terug te bezorgen, des verkiezende tegen belooning, bij de Redactie van den *Java-Bode*. (3127)

TE KOOP *of* TE HUUR

om dadelijk te aanvaarden:

DE RIJSTPELMOLEN,

gelegen te ***Assem***, Residentie ***Cheribon***, met daarbij behoorende

Padie- en Rijstpakhuizen

en groot Woonhuis, alles met Pannen gedekt.

Twee planken Pakhuizen met pannen gedekt, en een bergruimte bevattende van respectivelijk 4000 en 3500 picols, gelegen te ***Karang Sambong*** en ***Pengarengan***, Residentie ***Cheribon***.

Nadere informatien bij

(3119) PANDEL & STIEHAUS.

TE KOOP:

6	Vaten	GORT	à 2 mud.	alles van uitmuntende kwaliteit zijnde restant provisiën van het detachement militairen per *Wilhelmina en Clara* alhier aangebragt.
3	»	Bruine BOONEN	id.	
2	»	Graauwe ERWTEN	id.	
4	»	Groene ERWTEN	id.	
3	»	KAJUIT BROOD		
9	»	VOLKS TARWEBROOD		
3	»	MEEL		
2	»	GEROOKT SPEK		
7	»	VLEESCH		
4	»	ZUURKOOL		
150	STOKVISSCHEN.			

Adres bij den Gezagvoerder C. ABRAHAMSZ Jr., en bij

(3157) HAAGER & SCHUURMAN.

TE KOOP:

TWEE BRANDSPUITEN

bij

(3138) B. KOPERSMIT en Co.

Te koop:

Twee HUIZEN en eene ARAKSTOKERIJ,

gelegen ***Beerendrechtslaan.***

(3148) Adres: H. KLEIN, qq.

TE HUUR **Een HUIS**

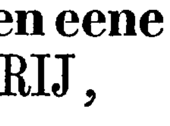

in Gang Boentoe.

Te bevragen bij

(3155) G. JOSEPH.

Papier Sans Fin,

breed 1 El 50 duim, à *f* 1,— per El.

(3130) H. M. VAN DORP.

De Stoomboot PALEMBANG PAKKET,

vertrekt Maandelijks bepaald:

1	naar	(Lampongs) Telok Betong.
6	»	Cheribon.
11	»	Palembang en terug over Muntok.
23	»	Cheribon en Tagal.

Adres:

(3121) BUIJS, JACOBSEN EN Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand SEPTEMBER. 1862, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 13den en 29sten.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA.

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te *Samarang.*

(5086)

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het uitmuntend uitgerust en snelzeilend Nederlandsch-Barkschip

RIDDERKERK,

Kapt. H. TEERLINK.

Genoemde bodem vaart eenen geëxamineerden Scheepsdokter, en is, wegens deszelfs goede inrigting en ruime hutten, tot den overvoer van familiën bijzonder aan te bevelen.

Het Schip wordt in den loop dezer maand, van Panaroekan komende, op deze Reede verwacht.

Reflecteerenden gelieven zich te vervoegen bij

de Agenten,

(3105) J. F. VAN LEEUWEN en Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het doelmatig voor PASSAGIERS ingerigt Nederlandsch Campagne Barkschip

JOHANNES HENDRIKUS FERDINAND,

Kapt. **G. H. Lodewijks,**

voerende een Geëxamineerd SCHEEPSDOCTOR, om tegen het einde dezer maand van hier te vertrekken.

Adres bij

de Agenten,

(3103) J. CEZARD & Co.

Passage naar Frankrijk,

wordt aangeboden met het Snelzeilend uitmuntend voor Passagiers ingerigte Fransch Campagne Fregatschip

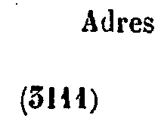

JULES CEZARD,

Kapt. **ROPERS,**

om tegen 10 September van HIER naar NANTES te vertrekken.

Adres bij

de Agenten

(3144) J. CEZARD & Co.

WILLEMINA & CLARA,

gevoerd door

Kapt. C. ABRAHAMSZ Jr.

Met bovengenoemd welbekend Snelzeilend en tot den overvoer van **PASSAGIERS** uitmuntend ingerigt en uitgerust SCHIP wordt passage aangeboden naar *Amsterdam*, om in de eerste helft van October de reis van hier te aanvaarden. Aan boord bevindt zich een geëxamineerd Geneesheer.

Adres bij den Gezagvoerder te Tagal en alhier bij

de Agenten:

(3156) HAAGER en SCHUURMAN.

OPEN BRIEF van Dr. F. JUNGHUHN, aan de Heeren Directeuren der Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië, te Batavia.

Mijne Heeren!

Mijn vriend en ambtgenoot Dr. J. E. de Vrij heeft mij uwen aan hem gerigten brief van den 10den dezer No. 101, onder het oog gebragt, welke geteekend is door den heer Versteeg en als antwoord dient op een door hem aan u gerigt schrijven van den 27sten Julij. Beide brieven handelen over een opstel van den heer J. E. Teijsman, getiteld «Bijdrage tot de geschiedenis der Kinakultuur op Java," dat met onze dienstrapporten over de Kinakultuur welke de regering aan u ter publicatie had afgestaan, gedrukt en uitgegeven is in ééne aflevering van uw tijdschrift (Vijfde Serie, Deel V, aflevering I). Gij hebt dit stuk regt broederlijk bij onze rapporten gevoegd en *met* deze rapporten gezamenlijk uitgegeven, alsof het daartoe behoorde.

De heer de Vrij was echter met deze familiariteit niet gediend, weshalve hij in zijnen brief aan u zijne verontwaardiging daarover heeft te kennen gegeven, en over deze verontwaardiging zijt gij, mijne heeren, nu weder van uwen kant verontwaardigd en geeft derhalve, in uwen brief, te verstaan dat het geschrift van den heer Teijsman in uwe oogen een zeer nuttig en verdienstelijk werk is, met den zakelijken inhoud waarvan UEdele zich wel kunt *vereenigen*.

Maar die inhoud bestaat uit niets anders dan uit smaad- en schimpreden jegens mij en, behalve deze, uit het ontkennen van bewezene feiten, uit het *loochenen* der waarheid. En daarmede nu verklaart gij het eens te zijn, mijne heeren! — »ofschoon," zoo als gij er bijvoegt, »de toon waarin dit opstel geschreven is, door u niet *geheel* wordt gebillijkt en gij wel gewenscht had dat het op een *eenigzins* zachteren toon geschreven ware."

Ik dank u wel voor dit blijk van belangstelling dat gij mij met die woorden geeft, 't is eene zeer lieve attentie van u. Gij zijt zeker bevreesd geweest voor mijne zenuwen? Maar toch, ik verzoek u vriendelijk, maak u daaromtrent niet ongerust. Ik *ken* den schrijver van dit stuk reeds sedert 1845 en heb het reeds goed met hem in den zin gehad, zoo als gij zien kunt uit het Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, aflevering 5 van dat jaar, waar ik hem op bladzijde I tot *professor* honorair van kultures (groenten, enz.) heb benoemd.

Dit is wel is waar niet doorgegaan, maar heeft de goede uitwerking gehad, dat hij nog hooger is geklommen en eindelijk tot *Inspecteur* honorair van kultures is benoemd. Welk eene blijde verrassing was dat voor mij! Hoe klom de titel van Inspecteur dien de regering ook aan mij heeft geschonken, in eens bij mij in waarde, toen ik de zekerheid verkreeg, nu tot ZijnEdele te kunnen zeggen: »mijn waardige heer collega!" – Helaas! de man is dezelfde gebleven, zooals blijkt uit zijne daden en zijn geschrift waarvan gij, mijne heeren, zoo als gij zegt, den toon niet *geheel* kunt billijken. Maar, waarom toch niet? Laat toch ieder wezen, zoo mensch als dier, zijne eigene taal spreken. Operari sequitur esse. Paarden hinneken, katten maauwen, honden *blaffen*.

Ik kan u niet ontveinzen, mijne heeren, dat ik het bedoelde opstel met een glimlach gelezen heb. De buitengewone warmte, de voortvarendheid waarmede het stuk geschreven is, perste mij een glimlach af en ik dacht onwillekeurig aan dat vrouwtje, dat ook eens in haren vromen ijver met een takkebosje in de handen aangehuppeld kwam, om het in den brandstapel van Johannes Huss te werpen.

Maar de heer J. E. Teijsman zal wel zoo ongenadig niet willen zijn, mij te verbranden? — dit daargelaten, zeker is het dat ik nooit een enkel woord over dat opstel gesproken of geschreven zou hebben, ware het niet dat *gij*, mijne heeren, in uwen brief aan de Vrij (welke dus ook naar gewoonte, in uwe verhandelingen gedrukt zal worden), *uwe adhaesie* daaraan geschonken en den inhoud er van verdedigd had. *Dit* verandert geheel en al de zaak. Want nu heeft dat opstel de regten van *uw* aangenomen kind verkregen en, wanneer ik het beneden mij moest achten, aan den *schrijver* van een dergelijk stuk te antwoorden: aan *u*, mijne heeren, ben ik antwoord verschuldigd. Gij zijt alhier de vertegenwoordigers der wetenschap en bewaakt, als zoodanig, den ingang tot een gebied, waar het voorregt van rang en titels, die in de maatschappij en in het staatsbestuur veelal een valschen lichtschijn veroorzaken, ophoudt, en waar de *kracht van redenen, gronden en bewijzen* het EENIGE privilegie is, dat den uitslag geven moet.

En nu ter zake. Om de toegevendheid der redactie die hare kolommen voor mijnen brief heeft geopend en het geduld van den lezer niet op eene te zware proef te stellen, zal ik trachten zoo kort en zakelijk mogelijk te zijn. Maar aangezien sedert eenige maanden in *verschillende* tijdschriften en couranten en van *verschillende* schrijvers tegenwerpingen tegen de leiding der Kinakultuur op Java zijn gemaakt, zal ik alles wat men daartegen ingebragt heeft, *resumeren, voor zoover ik het in 't geheugen heb gehouden* en zal daarvan vooreerst alleen het *belangrijkste en gewigtigste* bespreken, terwijl ik al het andere dat van een meer ondergeschikt belang kan worden geacht, voorloopig terzijde zal laten liggen. Op persoonlijke aanvallen en beschuldigingen zal ik *niet* antwoorden. Ik verklaar mij echter bereid, over alle punten die in dezen tegenwoordigen brief misschien onaangeroerd zullen blijven, de best mogelijke *zakelijke* inlichtingen te geven, wanneer dit door u, mijne heeren, *of door de redactie van deze courant* openlijk van mij langs dezen weg mogt worden verlangd, — en wanneer het geene punten en zaken mogt betreffen, waarover het of betamelijk of mijn dienstpligt van ambtenaar is, het stilzwijgen te bewaren.

1o. **Het** *bestaan* — existentie — der Tjadasbank of vulkaansche conglomeraatbank te Tjibodas die, voor alle wortelen ondoordringbaar, slechts met eene zeer dunne aardlaag bedekt is en welke de hoofdreden was, dat ik op het einde van 1857 het grootste gedeelte der kinaboomen van daar in den lommer der bosschen verplaatst heb, wordt in het door u geadopteerde geschrift kortweg ontkend, d. i. *geloochend*. — Het meest afdoende bewijs *voor* de existentie van dezen bergrug en zijner Tjadasbank zou zijn, om hem u, mijne heeren, in uwe bestuursvergadering onder de oogen te brengen; daar echter een dergelijk transport naar Batavia, zoolang de spoorwegen nog niet klaar zijn, met velerlei kleine bezwaren verbonden zou zijn, moet het wel zoo lang uitgesteld blijven; en intusschen zie ik mij genoodzaakt u te verzoeken: *gaat heen en ziet!* — Als gij dit dan doet, dan zult gij ook zien, dat de kolossaalste wortelen der weggekapte Rasamata boomen (die gelukkig, nog niet allen vermolmd zijn) door dien Tjadas niet hebben kunnen doordringen, maar dat zij zich horizontaal *op* den Tjadas uitstrekken en als reusachtige slangen daarover heenloopen. Om het u gemakkelijk te maken, heb ik de Tjadasbank reeds bij voorraad op tien verschillende plaatsen, waar vroeger kinaboomen gestaan hebben, laten ontblooten, schoon vegen en met paggertjes omgeven, zoo dat Gij die fraaije soort van bodem op uw gemak bekijken en de dikte der aardlaag die daarop ligt meten kunt.

Gij zult dan vinden dat zij op eenige plaatsen $1/4$ op andere $1/2$ en $3/4$ tot 1 voet dik en nog bovendien met duizenden vulkanische steentjes z. g. vapilli vermengsel, dus zeer dor van aard is en zult dan misschien zeggen: Ja, wij kunnen 't niet loochenen; het spijt ons; maar *waarom*, zult Gij mij misschien vragen, hebt Gij die kleine fout van ons adviserend lid en dien leelijken Tjadasgrond *niet met den mantel der christelijke liefde bedekt en stilgezwegen?* men moet toch ook een weinig toegevend met elkanders zwakheden zijn." — Juist mijne heeren; dat zoude ik ook zeer gaarne gedaan hebben, maar ik kon niet en mogt niet. Het ontaarden tot heesters, het verkreupelen en verkwijnen der kinaboomen te Tjibodas moest toch eene oorzaak hebben! Als ik nu niet de *ware* oorzaak van dat verschijnsel, dat van geheel plaatselijken aard is, aan het licht had gebragt, dan zou men het aan eene andere, algemeene oorzaak, b. v. aan een verschil van klimaat hebben toegeschreven, hetgeen echter tegen het belang der kinakultuur en der Regering zou zijn geweest, welke de kinaboomen in Neerlandsch-Indië *wenschte* te acclimatiseren. Een dan, wat zou het geholpen hebben, den Tjadas met een sluijer te bedekken, daar uw adviserend lid aldaar nog eene andere tour de force heeft uitgevoerd, zoo kolossaal groot als Rasamata boomen, die dus niet te verbergen is en welke zich aan het oog van een ieder die daar komt, zal openbaren.

Het is u bekend, mijne heeren, dat de kinaboomen woudboomen zijn, die, wat de verschillende soorten aangaat, wel is waar op eene verschillende hoogte boven zee, maar toch allen in het binnenste en diepste der bosschen van Zuid-Amerika groeijen, verstrooid tusschen andere boomen, waar zij dus in de schaduw zijn opgegroeid en uit hunne zaden zijn ontkiend. Dit toch weet ieder beschaafd man, die *op school* geweest is. Maar uw adviserend lid schijnt het bij ongeluk niet geweten en de kinaboomen voor eene soort van groente aangezien te hebben.

Toen de Engelschen in het vorige jaar besloten hadden, de kinaboomen in Britsch-Indië aan te planten, maakten zij het begin *daarmede* dat zij in de Ghats en de Nilgherry-bergen vóór alle dingen naar plaatsen zochten waar *nog bosschen* aanwezig waren van eene genoegzame uitgestrektheid om hunne kinaplantsoenen in den *lommer van deze bosschen* te kunnen aanleggen. — Uw adviserend lid de Heer J. E. Teijsman heeft dit echter (in 1853) anders gedaan. Hij heeft eerst de *bosschen die er stonden, weggekapt* en daarna op den kaal gemaakten grond, de kinazaden *gezaaid*, ongeveer zoo als men groentezaden, of gierst en haver uitstrooit.

Eerst heeft hij de heerlijkste schaduwboomen die *aanwezig* WAREN, *uitgeroeid* EN GEKAPT, en toen heeft hij in de plaats daarvan andere schaduwboomen, namelijk nietige Dadap- en celtis orientalis boomen *te gelijk* met de kinaboomen !! geplant, om schaduw aan de laatstgenoemde te verschaffen!! Een geniale streek. -- Het heerlijkste paleis met zijne fiere koepels afbreken en dan, *om tegen de stralen der zon beveiligd te zijn*, eene hut van stroo op de puinhoopen er van oprigten — kunt gij dit meesterstuk verklaren mijne heeren? — Ik kan het mij alleen door de bloedverwantschap met het oude geslacht der Spiegels verklaarbaar maken. Want ik geloof wel, dat iemand een goed *tuinman* zijn en in alle takken van verrigting die *mechanisch* aangeleerd kunnen worden, zeer nuttig en bruikbaar werk leveren kan, zonder dat hij daarom een hoogeren aanleg of eene hoogere innerlijke roeping bezit. Maar dan moet hij ook tuinman blijven en zich niet wagen op een gebied, waar positive kundigheden vereischt worden, en vooral waar *eigen oordeel* te pas komt. Doet hij het toch, ja, — dan kijkt, het kan niet missen, Tijl Uilenspiegel uit den mouw.

Ik weet niet, mijne heeren, of het ook aan u allen bekend is, dat de Kinazaden zoo uiterst klein en ligt zijn. Zij zijn inderdaad zoo ligt, dat zij door het zachtste windje ver weggewaaid worden en dat 100.000 stuks er van niet zwaarder wegen dan 47 wigtjes. Men kan gemakkelijk een paar zakken in de handen houden, die *eenige millioenen* van die zaden bevatten. In October 1853 zaaide uw adviserend lid eenige zakken van dergelijke Calisaija en andere Kinazaden, die de heer Hasskarl in Zuidamerika verzameld had, uit op dien kalen, van zijn natuurlijken lommer beroofden bodem te Tjibodas. En wat is er van gekomen?

Toen ik in Junij 1856 de leiding der Kinakultuur in handen nam, stonden op dien Tjadasgrond en aan de stralen der zon blootgesteld,

105 stuks heesterachtige en verkreupelde Kinaboompjes, waaronder 41 Calisaija's, en al deze heestertjes bevonden zich in een zieken of sukkelenden toestand.

2o. Men beschuldigt mij dat ik uit bloote liefhebberij voor de Cinchona Pahudiana den aanplant der *Calisaija* Kina zou hebben verwaarloosd, aangezien ik deze laatste soort, die toch van allen de beste is en waarvan aanvankelijk 41 stuks boomen aanwezig waren, slechts tot 8654 (dit was het cijfer op ultimo van het 2de kwartaal 1862), maar de Pahudiana (waarvan aanvankelijk 64 stuks aanwezig waren) tot bijna 800.000 heb vermenigvuldigd.

Hierop kan ik bezwaarlijk een ander antwoord geven, dan alleen: beproeft het eens, uit niets iets te maken! — Heeft toch zelfs God onze lieve Heer dit vermogen slechts *één enkele keer* in praktijk gebragt, namelijk, toen Hij de wereld en de Kinaboomen schiep uit — — niets. Maar, mijne heeren, Gij weet het, *sedert* dien tijd is de algemeene leus: uit niets *wordt niets*, en wegens deze onvermijdelijkheid der Causaliteit heeft men *sedert* dien tijd ook zaden of stekken noodig gehad, om de Kinaboomen te kunnen vermenigvuldigen en — *die heb ik niet* gehad. Begrijpt Gij? — Ik zal de eer hebben, het u nog nader te verklaren. Toen in 1856 de zorg voor de Kinakultuur aan mij werd opgedragen, bestond nog geen vooruitzigt om Calisaija zaden te verkrijgen. Ik bouwde derhalve kweekhuizen te Tjiniroean die sedert dien tijd steeds met zoo vele Calisaija stekken opgevuld zijn geweest, als van de moederplanten zonder nadeel afgesneden konden worden. Maar sommige boomen planten zich door stekken moeijelijk voort en bewortelen langzaam. Ook bedroeg het getal van die moederboomen te Tjibodas zoo als reeds is aangehaald, slechts 41 stuks en deze bevonden zich allen in een allererbarmelijksten, ziekelijken toestand. Er waren, wel is waar, ook nog 23 Calisaija's te *Tjiniroean* voorhanden; die ik eenige maanden vroeger uit Nederland had aangebragt, maar dit waren nog zeer jonge plantjes die geene stekken leveren konden. En toch heb ik uit het opkweeken alleen van *stekken* tot heden toe 3000 (drie duizend) stuks levende Calisaijaboomen verkregen.

Later begonnen eenige van die op den Tjadasgrond geplante Calisaija's te Tjibodas te bloeijen en vruchten te zetten. Mijne blijdschap, waarvan mijne aan de Regering ingediende rapporten uit dien tijd kunnen getuigen, was groot; maar helaas! zij werd bitter teleurgesteld; want naauwelijks nadat enkele van die vruchten rijp geworden waren, verdroogden de boomen, als uitgeput door de krachtsinspanning op den ondankbaren grond, en stierven. Dit lot hebben tot nog toe *alle* Calisaija's op den Tjadasbodem gehad, met het ontluiken der bloemen begonnen zij reeds hunne bladeren te laten vallen en met het rijpgeworden zijn der *eerste* vruchten waren de boomen — *dood*.

Er zijn thans negen opzieners bij de Kinakultuur. Vraag hen maar, wat zij met die onrijp en slechts voor het kleinste gedeelte werkelijk rijp geplukte zaden der zieke of stervende Calisaijaboomen uitgevoerd hebben? misschien hebben zij ze opgegeten? sambal van gemaakt? of weg geworpen? — Maar zou het niet ook *mogelijk* zijn dat zij ze op de meest zorgvuldige wijze hadden te kiemen gelegd, ieder zaadje in een bamboepotje, en op de kiembeddingen met de grootst mogelijke mate van oppassing hadden behandeld, als waren het even zoo vele diamanten? — Ik zal alleen zeggen dat zij mijne voorschriften getrouw en ijverig hebben opgevolgd, en dat uit die Calisaija zaden van Tjibodas niet meer dan 5600 stuks levende planten verkregen zijn. — Wanneer eene Kinasoort onder zoo uiterst ongunstige omstandigheden — uit stekken van zieke moederboomen en uit weinige niet volkomen rijp geworden vruchten van stervende boomen binnen eenige jaren vermenigvuldigd is geworden van 64 (waarvan 41 te Tjibodas en 23 veel jongere te Tjiniroean) tot 8654 stuks, zoo als hier de Calisaija, dan weet ik niet of eene regtvaardige kritiek dit wel, »verwaarloozing" zou willen noemen. — Maar komt en ziet!

(*Wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN.

Spoorweg van Blue-Ridge in Amerika.

De ingenieur CHARLES ELLET te Washington heeft in 1854 een spoorweg aangelegd, die wat *hellingen* en *krommingen* aangaat met geene andere te vergelijken is.

Dit blijkt uit de beschrijving, welke de uitvoerder zelf daarvan geeft.

Deze spoorweg, die over den top der bergketen van *Blue-Ridge* loopt, vormt een deel van de groote baan, die zich over 691 Ned. mijlen (461 palen) moet uitstrekken van Richmond in Virginie tot aan de Ohio.

Hiervan vormen 331 Ned. mijlen (221 palen) de centrale Virginische baan tusschen Richmond in Covington, aan den oostelijken voet der Alleghany bergen. De staat Virginie had den bouw ondernomen van 27 Ned mijlen (18 palen) lengte, vormende de doorsnijding der *Blue-Ridge*, met een grooten tunnel; maar dit werk vorderde langzaam. Om gedurende verscheidene jaren geen opening te laten tusschen andere reeds voltooide wegen, maakte de ingenieur ELLIS den bouw aan van een lokomotief-spoorweg over den bergtop, nagenoeg het terrein volgende. Het ontwerp was spoedig gereed en de weg zelf in zeven maanden voltooid.

De spoorweg *Mountain-top* overschrijdt den top der *Blue-Ridge* op 675 Ned. ellen boven de zee. De kruin zelf die zoo smal is dat er naauwelijks plaats voor een gewone trein wordt gevonden, wordt overgetrokken met een bogt van 91½ N. el.

De westelijke helling heeft over 3248 ellen lengte 137¼ el verval, of gemiddeld 1 el op 23½. De grootste helling is van 1 el op 19 ellen.

De oostelijke helling heeft 3812 ellen lengte en 188¼ el verval, op gemiddeld 1 el op 20¼ el. De grootste helling is van 1 el op 18 ellen over 300 ellen lengte.

De kromte stralen zijn op beide hellingen van 91½ el; in de bogten is de helling van 1 op 22. Op één punt der oostelijke afdaling heeft men bij die helling een straal van 71½ el moeten aanwenden.

Eerst scheen de vermindering der hellingen in de bogten, van 1 op 18 à 19 el tot 1 op 22 el, onvoldoende om den vermeerderden tegenstand in de bogten weg te nemen. Toen men de radbanden door eene spons met olie bevochtigde, verschilde de tegenstand zóó weinig op de regte gedeelten of in de bogten, dat bij het bestijgen van een naauwelijks een verschil in snelheid merkbaar was.

De bergspoorweg is ruim 7 Ned. mijlen lang (4⅔ paal); maar daar de voorloopige weg, wegens niet voltooide ingravingen en ophoogingen, 5 Ned. mijlen verlengd is moeten worden, doorloopen de berg-lokomotieven 12½ Ned. mijl (8⅓ paal.)

Gedurende 2½ jaar hebben die lokomotieven regelmatig dienst gedaan; slechts één dag was er stremming door de sneeuw. De lokomotieven hebben zes gekoppelde raderen van 1.067 ellen middellijn; de afstand der uiterste assen bedraagt slechts 2.847 ellen.

Elke lokomotief doet dagelijks vier reizen over den berg van 12½ Ned. mijl, en sleept een bagagewagen met 9 raderen en twee personen wagens met 8 raderen, te zamen een bruto gewigt van 40 à 43 tonnen (van 1000 Ned. ponden) vormende. Onder sommige omstandigheden was dit gewigt 50 tonnen. De lokomotieven wegen 28 tonnen.

De gewone snelheid is 12 Ned. mijlen per uur bij het stijgen, 8 à 10 Ned. mijlen bij het dalen met gedeeltelijk geremde raderen.

Als voorzorgsmaatregel zijn alle raderen van rem toestellen voorzien, die voor het vertrek door een vertrouwd persoon worden nagezien. Naast iedere trekstang der wagens zijn twee sterke zekerheids-kettingen. Gewoonlijk zijn de remtoestellen van twee wagens voldoende om de snelheid van den trein te regelen.

Het steenkolen verbruik bedraagt ongeveer 42 kub. voeten voor de oosterhelling van 4200 ellen lengte, 200 el stijging en kromtestralen van 91½ el. Voor het geheele traject van 12½ Ned. mijlen bedraagt zij ongeveer het dubbele.

Alles te zamen genomen zijn noch de trekkracht noch de slijting op dezen exceptionelen spoorweg zoo hoog als men vermoed had, en het éénige bezwaar bestaat in de kleine treinen, die men slepen kan.

(*Nouvelles annales de la Construction. Déc.* 1857.)

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Wij zeiden in ons vorig nommer, dat Batavia in de eerstkomende dagen een feestelijk aanzien zou erlangen en waarlijk, wij hebben daarin zoo geheel niet mis gehad. De verjaardag van onzen Kroonprins werd eerstens gevierd door het houden van eene groote parade en die dag werd besloten door een luisterrijk thé dansant bij Z. E. den Gouverneur-Generaal. Op dien avond heeft ook na lang wachten, herhaald beloven en trachten de gasverlichting *gedeeltelijk* plaats gegrepen. Van af de Fabriek tot aan het hôtel des Gouverneurs-Generaal brandde het gas vrij voldoende, en waren er duizende toeschouwers aanwezig om dit wonderlijk *api* aan te staren. Doch helaas! aan het hôtel des Landvoogds gekomen taande dat licht — en — de gasverlichtingszon wilde niet goed opgaan! Wel te leurstellend voor een publiek! wel ontmoedigend voor die arme bouwers der fabriek. Het publiek denkt dan ook, dat die menschen er bepaald onder gebukt gaan. Alleen de administrateur schijnt, even als generaal Mc' Clellan in zijn verlies, het hoofd nog al omhoog te houden. Enfin! eenmaal zal het wel eens lukken met de zaak, en dan zal Batavia eene goede aanwinst in verlichting hebben erlangd.

De grootste feestdag echter was gisteren. Mogen de hoogere kringen op den vorigen avond feestelijk vergaderd zijn geweest in het Hôtel van den Opperlandvoogd, den volgenden morgen stroomde reeds vroegtijdig eene talrijke menigte van heinde en verre naar het Koningsplein om daar een schouwspel te zien, dat voor de kinderen des lands nog zoo nieuw was, en waarvan dien ten gevolge de strekking ook nog niet ten volle begrepen werd.

Het was de aangekondigde veemarkt die zulk eene ontzettende volksmenigte lokte. En niet alleen waren het inlanders die naar het Koningsplein togen, het geheel beschaafd publiek was daar, en toonde door eene talrijke opkomst niet weinig belangstelling in de tentoonstelling van paarden, vee en pluimgedierte, welke dien morgen werd gehouden. De race-loods was bij die gelegenheid smaakvol versierd, de dag door schoon weer begunstigd en het feest tevens opgeluisterd door het bezoek van onzen Landvoogd, die daardoor niet alleen de ondubbelzinnigste blijken van belangstelling in de poging der maatschappij gaf, maar ook door zijn tegenwoordigheid een sterker impuls aan de zaak zal geven.

Dat de inlander nog niet geheel op de hoogte der eigenlijke bedoeling van deze tentoonstelling is, kan blijken uit het inzenden der vreemdsoortigste dieren, en het nog schaarsch tegenwoordig zijn van dieren waarom het juist te doen is, b.v. paarden en runderen. Hoewel er schoone exemplaren dezer dieren, als ook van karbouwen aanwezig waren, was dit getal toch niet overgroot, zoodat het plan van het militair departement om eenige remontpaarden aan te koopen niet is kunnen doorgaan. Doch met dat al is deze eerste poging der N. I. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw naar ons oordeel zoo gunstig uitgevallen, dat bij herhaling en voortzetting van dit plan nog meerdere belangstelling en deelneming ten deze ontstaan zal.

's Middags ten 5 ure had de prijsuitdeeling onder muziek plaats aan de onderscheidene bekroonde inzenders, waarbij de president der vergadering in korte en duidelijke woorden op het doel en het nut van zoodanige tentoonstellingen wees, en daarbij bekend maakte, dat dergelijke veemarkten voortaan om de zes maanden zouden plaats hebben.

Gedurende de uitdeeling van premiën en getuigschriften hadden er buiten onderscheidene volksspelen plaats, die de duizende vergaderde lieden in vrolijke opgetogenheid hielden. Hier danste de groteske barong, ginds hoorde men de gammelang spelen, verder zag men mastklimmen, zakloopen en andere vermakelijkheden, die de feestvierende menigte immer ingolvende beweging hielden.

Voor den avond van dezen volksfeestdag was er echter een genot weggelegd voor een geheel ander publiek, dat dan ook meer van aesthetischen aard was. De Maatschappij van Toonkunst gaf eene uitvoering in eene der zalen van de Harmonie. Talrijk was de opkomst en die avond kan voor beminnaren van muziek als uitstekend genoten worden beschouwd. De Symphonie pastorale van Beethoven is met gevoel, met takt ja in één woord *con amore* uitgevoerd geworden. Enkele fijne nuancen en lieve passages gingen echter verloren door het gegons in de zaal en het leven daar buiten. Webers Oberon heeft ons verrukt en het publiek was ook meer aandacht, doch toen de trio zoo schoon en gelukkig werd uitgevoerd, heerschte er eene doodsche stilte in de zaal, niemand toch wilde gaarne niets van al dat schoon verliezen.

Op dit Concert hebben ook de leden der liedertafel Aurora het hunne bijgedragen om den avond van een feestdag ook feestelijk te doen eindigen in het voordragen van de „Glockentöne" van Bertelsman en het soldatenlied uit „Faust.

Wij gelooven niet te veel te zeggen als wij mededeelen, dat het publiek een genotrijken kunstavond heeft gehad, en dat het dit ook niet voor een klein gedeelte te danken had aan het erkend talent en de onvermoeide zorgen van onzen Stortenbeker.

De vermoedelijke brandstichter bij de firma Büsing, Schröder & Co. is thans in handen der politie. Het is niemand anders dan de Chinesche kassier der firma zelve, die naar men zegt een belangrijk deficit in zijn kasboek door dit gemakkelijk middel wilde bedekken. Wij hopen dat die mijnheer *Kee* eene voorbeeldige straf zal ontvangen. Met zulke zaken is niet te spotten.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 3 TOT 5 SEPTEMBER.

JAVA HOTEL. C. G. Fisser, C. de Groot, van Amsterdam. — van Gelderen en fam., van Buitenzorg. — U. H. de Boer, van Tagal. — de Bont, van Samarang. — S. van der Velde, van Rotterdam. — Loots, Snekel, van de Reede. — Winterinck, van Onrust.

MARINE HOTEL. Mejufv. B. Brenzel, J. de Jong, van Hamburg. — G. G. Muller, van Algoabaay. — Croese en Echtg., Borgers, van Nederland.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. van Zandwijk, van Padang. — Wigersma, C. J. S. Court, van de Reede.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 3 TOT 5 SEPTEMBER.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, kapt. M. H. Munnich, de 1ste Luits. Carlier en de Bont, de hh. A. J. van Asperen, Roesler, Lauffer, Nagel en zoon, Bronckhorst, Misegaes, Persijn, van Heeckeren, Gebroeders Prosper van den Broek, Neijs, Jongeheeren Knijp, Stokhekker, Verstift, Mevrouwen Brouwer, Bernard en Massingham, Mejufvrouw M. Pieters en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met het Fransche schip Saint Charles, kapt. G. J. Leymanie, de hh. Demeujod en Farant de l'ile de la Reunion.

Met de Ned. Ind. stoomb. Palembang Packet, kapt. J. F. Scheel, de adj. onder-off. Erdtsuck met Echtg. en 2 kinderen en Z. M. troepen van Telok Betong.

Met de N. I. bark Vereeniging, kapt. J. de Jongh, de Mevrouw B. Brensel van Hamburg.

Met het Fransche schip Vellero, kapt. S. Didier, de heer Blavet met fam. en Mevrouw Pons met 2 kinderen van Bordeaux.

Met Ned. Ind. stooms. Padang, kapt. J. van Zandwijk, de kapt. Sevaring, Echtg. en kind, de hh. H. M. Andrée Wiltens met Echtg. en 3 kinderen, C. H. Palm en Z. M. troepen van Padang via Bencoelen.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 3 TOT 5 SEPTEMBER.

Met het Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, kapt. Lewis, de hh. Ds. F. C. M. Hanegraat, Echtg. en 3 kinderen, Gerards met 3 dochter, Lebert, Raaff, Lintz, Mevrouw van Ingen, Mejufvrouwen de Ravalette en Ebell en Z. M. troepen naar Samarang.

Batavia. — Van gouvernementswege is te Soerabaija publiek uitbesteed de overvoer van Boenga naar Batavia en Onrust, van 2990 en 963 stuks houtwerken, tegen betaling eener vracht van 55 pCt. van de tariefswaarde dier houtwerken.

Preanger Regentschappen. — Zoowel te Tjiandjoer, als te Manondjaja, Sumedang en Garoet is in den namiddag van den 22sten Augustus, omstreeks vijf uur, eene vrij hevige schok van aardbeving gevoeld, welke eenige seconden heeft geduurd. De rigting was, voor zoover te Tjiandjoer en te Manondjaja is opgemerkt, van het oosten naar het westen, terwijl volgens berigt van den adsistent resident van Sumedang en Linbangan de rigting horizontaal was, van het zuiden naar het noorden. Bijzonderheden zijn verder niet opgemerkt.

Samarang. — Van den djati-aanplant van het perceel Kedoengpani van 1859 zijn 10.240 boomen verbrand. De oorzaak was onvoorzigtigheid. De dader is nog niet bekend; doch een streng onderzoek is bevolen.

Rembang. — In den avond van den 14den Augustus, omstreeks half negen uur, is in het distrikt Pamatan, regentschap en residentie Rembang, eene tabakschuur, lang 600 Rhijnlandsche voeten en behoorende tot de partikuliere onderneming van de heeren Muisken en Kluijt aldaar, over eene lengte van 170 voeten afgebrand; het overige gedeelte is door spoedig aangebragte hulp behouden gebleven. De oorzaak hiervan is onvoorzigtigheid van het bij deze schuur geplaatste wachtvolk.

— Op den 23sten Augustus des namiddags omstreeks ten een ure zijn in de kampong Sidowajah ter hoofdplaats Rembang, vijf inlandsche woningen afgebrand. De schade, welke hierdoor aan vijf verschillende huisgezinnen is toegebragt, wordt geschat op ƒ 205. Door spoedig aangebragte hulp is het mogen gelukken dezen brand, welke door onvoorzigtigheid van een der bewoners is ontstaan, in zijn vaart te stuiten en alzoo de overige nabij zijnde woningen dier kampong te behouden.

Banda. — De negorijen op de Keij-eilanden waren in de maanden April en Mei jl. in een geheel verwarden toestand. De orde is er echter in de maand Junij teruggekeerd, nadat de meest schuldige, zijnde de orangkaija van de op de noordkust van Groot-keij gelegen negorij Haar, Saif genaamd — was ontslagen. De weêrsgesteldheid was in de maanden Junij en Julij over het algemeen ongunstig. Zware aanhoudende regens in de eerste en aanhoudende stormen in de tweede maand werkten zeer nadeelig op den stand der kultures en deden vele noten afvallen. De gezondheidstoestand ter hoofdplaats was gedurende deze beide maanden zeer gunstig. Onder de bannelingen en de perkarbeiders waren echter nog vele koortslijders. In het bannelings-hospitaal bevonden zich op ultimo Junij 151 lijders of zeven meer dan op ultimo Mei jl. en op ultimo Julij 142 lijders.

De stand der kultures was over het algemeen beter dan in de twee vorige maanden, ofschoon vele noten door de hevige winden afvielen. Reeds in de maand Julij droegen de boomen, vooral die in het distrikt Lonthoir, nieuwe bloesems, hetgeen vreemd mag genoemd worden, daar dit anders eerst in Oktober en later plaats grijpt. De notenpluk bedroeg in de maand Mei jl. 1.963,239 stuks pitten en in Junij 5,896,081 stuks, zijnde onder dit laatste cijfer niet begrepen de op het specerijland Laoetang geplukte noten. In Julij was de notenpluk vrij belangrijk; maar het juiste aantal der noten nog niet bekend. Het eerstgemelde cijfer heeft opgeleverd 4,562 pond foelie en kalkulatief 15,706 pond noten; het laatste 13,722 pond foelie en kalkulatief 47,168 pond noten.

In 's lands pakhuizen zijn geleverd op den 6den en 7den Junij 4,562 pond foelie (produktie van Mei) en 39,219 pond noten (produktie van Februarij) en op 8 en 9 Julij 13,722 pond foelie, (produktie van Junij en 47,765 pond noten (produktie van Maart). Naar Java zijn afgescheept op 5 Junij 118 vaten noten en 2 kisten notenzeep en op 2 Julij 85 vaten noten en 21 vaten foelie. Ter verzending lagen gereed op ultimo Junij 21 vaten foelie, 326 vaten noten en 2 kisten notenzeep; en op ultimo Julij 57 vaten foelie, 563 vaten noten en 6 kisten notenzeep.

Met de op Europesche wijze getuigde schepen werd in Junij voor een bedrag van ƒ 17,308 en in Julij voor een bedrag van ƒ 47,270 aan handelsartikelen ingevoerd en uitgevoerd in Junij voor een bedrag van ƒ 22,615 aan zilveren munt en van ƒ 3,020 aan handelsartikelen en in Julij voor een bedrag van ƒ 3,655 aan zilveren munt. De invoer met inlandsche vaartuigen bestond in Junij uit tripang, karet, paradijs- en kroon-vogels, sago, enz., tot een bedrag van ƒ 4,818 en in Julij uit balken, planken, gaba-gaba, atappen, koek, rijst, olie, enz., tot een bedrag van ƒ 3,891. Er werd in Junij en Julij respectivelijk uitgevoerd aan katoenen lijnwaden en garens, koper- en ijzerwerken, enz., voor een bedrag van ƒ 1,899 en ƒ 2,072 en aan zilveren munt tot een bedrag van ƒ 2,312 en ƒ 878.

De prijs der rijst bleef steeds hoog; maar daalde door de aankomst op den 25sten Junij jl. van een met rijst beladen schip van Java, tot ƒ 8 de pikol carga- en ƒ 9 de pikol tafelrijst. De prijs van duizend sago-koeken was in Julij tot ƒ 15 gestegen. Aardvruchten waren schaarsch en duur. Klappernoten kostten de 100 stuks ƒ 5. Pluimvee en groenten waren bijna in het geheel niet te bekomen.

(*Jav. Ct.*)

Soerabaija, 27 Augustus. Wij vernemen dat aan den Assistent-Resident P. W. A. van Spall, laatstelijk belast geweest met eene kommissie naar Ceylon, is opgedragen om in het Oostelijk gedeelte van Java een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de stijging der rijstprijzen in den aanvang van dit jaar.

Hoezeer wel niemand zal ontkennen dat de Heer P. W. A. van Spall alle de vereischte kundigheden tot het behoorlijk volvoeren dezer kommissie in de ruimste mate bezit, zoo is bij velen de vraag gerezen, waartoe dan toch wel de inspekteurs der kultures dienen?

(*N.-B.*)

Soerabaija, 29 Augustus. Z. M. stoomschip *het Loo* heeft gisteren een proeftogt op de reede gedaan. Aan boord van dien bodem is geplaatst de luitenant ter zee 2de klasse J. L. Inckel, van Z. M. stoomschip *Palembang* te Batavia; op Z. M. stoomschip *Suriname* te Bandjermassing is geplaatst om tijdelijk dienst als 1ste officier te doen, de luitenant ter zee 2de kl. C. C. Vermeer van Z. M. wachtschip *Juno* alhier. (*Soer. Ct.*)

Padang, 2 Augustus. Naar wij vernemen is met de op 31 Julij jl. van hier vertrokkene mail een rekest, geteekend door de chefs van de verschillende handelshuizen, aan Z. Ex. den Gouverneur-Generaal gezonden, houdende verzoek om de koffijveilingen bij voortduring alhier te doen plaats vinden.

— Op den 18 den dezer is het bestuur van Sumatra's Westkust overgegaan op den Generaal Majoor Waleson.

— De her-uitbesteding voor de levering van rijst tot ult°. 1862 aan de troepen alhier in garnizoen, vond dienzelfden dag plaats en werd toen aangenomen voor ƒ 70 per pikol.

(*Sum. Ct.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den minister van Koloniën, van 22 Julij 1862, La. APZ, no. 11, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland D. W. Schiff, laatstelijk referendaris ter algemeene sekretarie van Nederlandsch-Indië, thans tijdelijk werkzaam bij het departement van koloniën, krachtens algemeene Koninklijke magtiging, op nieuw verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van uiterlijk vier maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den minister van Koloniën, van 25 Julij 1862, La. APZ, no. 2, is aan den heer J. Groll, laatstelijk ingenieur der gouvernements telegrafen in Nederlandsch-Indië, thans met verlof in Nederland, krachtens 's Konings magtiging, verleend eene nadere verlenging van verlof voor den tijd van vier maanden, om nog werkzaam te zijn als lid der hoofdkommissie tot regeling en behartiging der belangen van Nederlandsche nijveren en kunstenaren bij de Londensche tentoonstelling van nijverheid en kunst.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot adjudant van den Gouverneur-Generaal C. M. J. W. Rijnen, kapitein der artillerie, adjudant bij den onlangs afgetreden kommandant van het Oost-Indisch leger, en als zoodanig bij zijn wapen gevoerd à la suite.

Tot president van het bestuur over de protestantsche kerk in Nederlandsch-Indië mr. F. M. C. Pels Rijcken, raadsheer in het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië.

Tot officier van justitie bij den raad van justitie te Padang (Sumatra's Westkust), de kommies op het parket van den prokureur-generaal bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indië mr. B. G. H. Straeter.

Tot griffier bij den landraad te Pasoeroean, de eerste klerk op het residentie-bureau, tevens belast met de funktiën van griffier bij den landraad aldaar A. M. Anthonijs.

Gesteld:

Ter beschikking van den chef van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië, de onlangs uit Nederland aangekomen adspirant-ingenieur voor de mijnen W. H. de Greve.

Goedgekeurd:

Dat door den Direkteur der Kultures,

Is overgeplaatst:

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

Uit de residentie Bagelen naar de residentie Japara, ter beschikking van den resident aldaar, de kontroleur der tweede klasse J. Heijting.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen.

Door den Direkteur der Produkten en Civiele Magazijnen, gedurende de maanden Julij en Aug. 1862.

BIJ DE AFDEELING TELEGRAFIE.

Ontslagen:

Eervol, uit zijne betrekking, de leerling-telegrafist P. F. van der Zon.

Door den Direkteur der Kultures, gedurende de maand Julij 1862.

BIJ DE INDIGO-KULTUUR.

Bevorderd:

Tot opziener der tweede klasse, de opziener der derde klasse W. G. Rhemrev.

Door de Algemeene Rekenkamer, gedurende de maand Julij 1862.

Benoemd:

Tot tijdelijke buitengewone eerste klerken bij de algemeene rekenkamer, de klerken J. G. Roozenburg jr. en J. B. Moerkoert.

Door den Resident van Batavia gedurende de maanden Julij en Augustus 1862.

Benoemd:

Tot fungerend onderschout van de Diespoort, de gewezen adjudant-onderofficier Ch. Giese.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden luitenant der infanterie F. A. de Perponcher.

Benoemd:

Tot adjudant bij het 1ste bataillon infanterie, de eerste luitenant H. F. W. de Bruin, van het bataillon.

Marine Departement.

Door den waarnemend Hoofd-Administrateur der Marine is gedurende de maand Augustus 1862 *de volgende beschikking genomen.*

Benoemd:

Tot eersten klerk bij de hoofd-administratie der marine, de klerk bij dat bureau J. F. Blondeau.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

LANDMAIL.

De direkteur der produkten en civiele magazijnen brengt ter kennis van het publiek, dat aanvangende met den 1sten October 1862, het vertrek der van hier naar Singapore bestemde mail-stoomers, op den vroeger geregelden voet zal plaats hebben, dat is op den

1sten en 15den van iedere maand.

Op Zaturdag den 6den September zullen postpaketten worden gesloten voor MAKASSAR, TIMOR KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Zondag den 7den September zullen Postpaketten worden gesloten voor BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De Direkteur der Posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de Eerste Mailstoomer in September den 13den zullende vertrekken, de Brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te *Weltevreden* zullen worden gesloten op

Vrijdag den 12den Sept. aanst.,

des avonds ten 8 ure, voor Europa, Amerika, Britsch-Indie, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan, enz.. enz., benevens voor Banka, Palembang en Riouw.

Op het residentie-kantoor te Muntok (Banka), bestaat gelegenheid tot plaatsing van een klerk, op een traktement van ƒ 60.— 's maands.

Degenen die voor die betrekking wenschen in aanmerking te komen, en daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, worden uitgenoodigd zich met franko en eigenhandig geschreven brieven te wenden tot den Direkteur van financien te Batavia en zulks onder overlegging van getuigschriften, zoomede van dienst-staten, in geval zij zich in 's lands dienst bevinden of hebben bevonden, terwijl zij benevens zullen moeten opgeven of zij al dan niet gehuwd zijn en kinderen hebben.

Oproeping van Debiteuren en Krediteuren.

In de Jav. Cour. van heden worden opgeroepen de Debiteuren en Krediteuren in de navolgende boedels.

Door de Gekommiteerden te Buitenzorg in den boedel van wijlen den chinees Oeij Tjeng Hian.

Door de Testamentaire Exekuteuren te Tagal, in den boedel van wijlen den op den 18den dezer overleden kapitein der chinezen te Tagal Tan Siongkang.

Door den Gesubstitueerden Exekuteur te Samarang, in den Boedel van de chinesche vrouw Sia, in de wandeling genaamd njonja Ludwig.

Door den Exekuteur te Banjoewangi, in den boedel van wijlen Sech Nasip bin Aboet bin Samelan.

Door den Exekuteur te Banjoewangi, in den boedel van wijlen Said Abdullah bin Segaf bin Mohamad Eldjoefrie.

BRITSCH-INDIE.

Wij hebben de mededeeling ontvangen dat de Britsche nederzettingen in staat Malakka (Straits Settlements) wat navale verdediging betreft, niet meer onder het Chinesche eskader zullen ressorteren, doch een op zich zelf staand maritiem kommandement zullen vormen. De orders daartoe moeten reeds zijn gegeven.

Het spijt ons te moeten waarnemen, dat de Maleische bevolking allengs het eiland verlaat. Dit schijnt zijn oorsprong te nemen uit de allengs in- en opgevoerde belasting op de rijstvelden, waardoor alle armere Maleijers hunne landerijen hebben verloren.

Het Municipaal Kommitté heeft bij die ongunstige omstandigheid er nog eene gevoegd, namelijk: door het besluit dat alle huizen, zelfs de kleinst mogelijke hutten aan belasting onderhevig waren. Er heerscht in 't zuidelijk deel des eilands eene groote vooringenomenheid tegen de belasting op kleine woningen, van daar dan ook de emigratie naar de vrije maleische staten, omdat er zelfs belasting is gelegd op hutten die soms niet meer waard zijn dan 5 à 6 dollars. De Municipale Raad deed wel, zoo zij haar belastingskohier eens herzag en alle huizen beneden eene zekere waarde vrijstelde van belasting, dan toch zou deze trek om de kolonie te verlaten merkelijk verminderen.

(*Pinang Gazette.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

(*Van den specialen Korrespondent van den Java-Bode.*)

(*Slot*)

Dank zij die hooge diplomatieke gebeurtenissen, houden wij thans ons muziekkorps van het regiment grenadiers en jagers in de residentie en wij mogen wel wat muziek hebben om ons op te vrolijken. Onze opera toch is gesloten — slechts een tooneelgezelschap dat komedies opvoert houdt de enkelen bezig die met het warme weder aan eene plaats in den schouwburg de voorkeur geven boven de vrije natuur. Bals en koncerten hebben eveneens gedaan. Het hof laat niets van zich hooren; 't is verspreid over het Loo, Soestdijk, Stuttgard, Moskau, Stockholm en Londen. De diplomatie neemt ook hare rust even als de regterlijke magt en de kamer. Den 14den had de sluiting der Tweede Kamer plaats, zoo als ik u reeds voorspelde in mijn vorigen, en de „buitenlui", die aan hun bezoek van de residentie steeds een kijkje in de kamer verbinden, zijn thans al evenzeer teleurgesteld als het ministerie, dat van al de wetten, die het indiende, de helft onafgedaan ziet liggen. De voornaamste wetten, die nu nog ter behandeling overblijven zijn: dat:

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag, 6 September 1862, N°. 71.

1o. tot afkoopbaarstelling der tienden;
2o. dat tot regeling van het middelbaar onderwijs;
3o. dat tot ontbinding van den raad der gemeente Heemstede;
4o. dat tot regeling van het geneeskundig Staats-toezigt, enz.;
5o. dat tot regeling van het regtsgebied der regterlijke kollegien, enz.;
6o. dat tot doorgraving van het kanaal door Holland op zijn smalst en verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee.
7o. dat nopens de kultuur-ondernemingen in Nederlandsch-Indië.

Vergun mij omtrent deze verschillende voordragten een paar woorden.

Het wetsontwerp tot afkoopbaarstelling der tienden is reeds herhaaldelijk in behandeling geweest, maar steeds uitgaande van een der leden van de Tweede Kamer, den heer Sloet tot Oldhuis. Eens werd het door de Tweede Kamer om een beginsel verworpen, en eens door de Eerste Kamer bij gebrek aan een verdediger, want de grondwet heeft het regt van initiatief zeer onvolledig geregeld, en niet voorzien in het geval dat eene voordragt, van de Tweede Kamer uitgaande, in de Eerste Kamer tegenstand ondervindt. Thans heeft de Regering zelve de afkoopbaarstelling der tienden voorgedragen en men verwacht, dat zij nu ook door de Eerste Kamer zal worden aangenomen. Wij zouden er ons over verheugen, slechts betreuren wij het dat nu de eer van dien maatregel niet zal toekomen aan den verdienstelijken man, die er zoo outzaggelijk veel tijd en moeite aan opgeofferd heeft, en die thans, helaas! niet eens als lid van de Kamer zijn deel in den triomf zal hebben. Ook om andere redenen wordt het betreurd, dat bij zijn mandaat als volksvertegenwoordiger heeft nedergelegd, in welke waardigheid hij zich steeds zoo loffelijk kenmerkte. Nu, hetzij hij lid der Kamer is of niet, deze maatregel, indien zij wordt aangenomen, blijft toch zijn werk.

De regeling van het middelbaar onderwijs is min of meer opzettelijk uitgesteld; men heeft eerst de deskundigen willen doen spreken. En die spreken dan ook! Meer dan genoeg. Het schijnt evenwel dat men er vrij algemeen vóór is. Het tegendeel is waar wat het geneeskundig staatstoezigt betreft. Een aantal bepalingen is door de geneeskundigen veroordeeld. De drogisten worden afgeschaft, de apothekers vermeerderd, zóó dat geen van hen — altijd volgens de deskundigen, die zich hooren laten — in het vervolg brood zal hebben. Ook de plattelandsheelmeesters klagen steen en been. De diskussien over dit onderwerp, die niet voor het volgende jaar zullen plaats hebben, beloven zeer interessant te wezen, te oordeelen naar de tafereelen die er door de tegenstanders van deze voordragt omtrent de toekomst worden opgehangen.

In ieder geval is het goed zoowel voor deze voordragt als voor die betreffende het middelbaar onderwijs, dat de betrokken personen in de gelegenheid worden gesteld, zich te doen hooren. Minder wenschelijk is dit waar het geldt het ontwerp tot regeling van het regtsgebied der regterlijke kollegien, omdat daarbij niet het algemeen belang betrokken is, maar meer bijzonder l' esprit du clocher zich hooren laat. Ieder wil gaarne zijn regtbank of kantongeregt houden of in de plaats blijven, waar hij eene goede woning en zijn familie heeft. Van daar dat elk regter zijn „lid" zal zien om te praten om voor hem te spreken, en hoe langer het duurt, zooveel te meer moeite zal de minister hebben om zijne voordragt er „door" te krijgen.

Eene vertraging der behandeling van het wetsontwerp betreffende de verbetering der waterverbindingen met de zee van Rotterdam en Amsterdam was niet alleen wenschelijk, maar dringend noodig. Daarbij geldt het niet enkel eene uitgave van vele millioenen, maar ook het onderzoek of de voorgestelde verbinding, wat Amsterdam betreft, juist de beste is. Er is een ander plan ontworpen door den heer Huet — niet de leidsman der moderne theologie, maar slechts zijn bloedverwant — waaraan de Maatschappij van Nijverheid wel is waar, nog niet hare volle adhaesie schenkt, maar dat zij toch aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ter overweging heeft gezonden, en waaromtrent zij de aandacht van Zijne Majesteit zoowel als van de Tweede Kamer heeft ingeroepen. Volgens het plan van den ingenieur Huet zou de Noordzee gebragt worden vóór Amsterdam en Holland niet worden doorgegraven.

De ontbinding van den gemeenteraad van Heemstede betreft eene geheel huishoudelijke zaak; ze is meer eene advokatenkwestie dan eene aangelegenheid van publiek belang.

Van ganschen tegenovergestelden aard is het laatstgenoemde van het zevental, betreffende de kultuurondernemingen in Nederlandsch-Indie. Ik zond u bij mijn vorigen het ontwerp van wet, overtuigd dat men er in Indie juister over zal kunnen oordeelen dan in Nederland. Thans voeg ik hierbij alleen nog een fragment uit de Memorie van Toelichting, waaruit de strekking van het ontwerp u blijken moge.

„Bij ontwerp van wet worden de gouvernements-kultures als het ware door een wettelijk kordon afgesloten en tegen alle mogelijke inbreuken beschermd. Geen bijzondere ondernemer mag zich vestigen op het terrein, dat voor de verpligte kultures is ingenomen, noch gronden huren, welke daarbij ingedeeld zijn, noch produkten opkoopen, die voor het Gouvernement geteeld worden, noch arbeiders bezigen, die bij de Gouvernements-kultures zijn ingedeeld, zonder een voorafgaand verlof, hetwelk alleen gegeven wordt, wanneer die kultures daardoor geene schade lijden. Door preventieve middelen wordt reeds gewaakt, dat zulks niet kan gebeuren, en wanneer desniettegenstaande hieromtrent eenig vergrijp mogt plaats vinden, dan stelt de ondernemer zich aan niet minder dan aan totalen ondergang bloot, daar het algemeen bestuur bevoegd is, in schier al deze gevallen de toestemming in te trekken en de ondernemers publiek te verkoopen. De lijn tusschen de Gouvernements-kultures en de bijzondere ondernemingen van landbouw is dus zoo scherp afgebakend, dat aan de mogelijkheid van eenige inbreuk niet kan gedacht worden. Het bestuur in Indië zal daartegen preventief en repressief waken en slechts een algeheel verbod, waarvan de Regering de verantwoordelijkheid niet zou durven op zich nemen, is de laatste stap, dien men hierbij nog nader zou kunnen doen.

„Behalve de strenge bepalingen, ter vermijding, dat bijzondere ondernemers over gronden beschikken, welke bij de gouvernements-kultures ingedeeld zijn, of ook produkten opkoopen afkomstig van verpligte aanplantingen, heeft men gemeend, de ondernemers in de uitoefening van hun bedrijf aan eenige noodelooze banden te moeten leggen. Zij zijn en zij behooren daarin geheel vrij te worden gelaten, wil men hun den lust niet ontnemen, belangrijker kapitalen in hunne ondernemingen te steken en steeds op het invoeren van verbeteringen bedacht te zijn. Zij mogen die produkten teelen, welke zij goedvinden, en zij kunnen die bereiden op de wijze, welke zij het voordeeligst achten. Eene uitzondering wordt alleen gemaakt voor papaver, waaromtrent het bestaande verbod bevestigd wordt. De ondernemers verkrijgen bovendien een voordeel, dat tot dusver zeer weinige landbouw-ondernemingen op Java en in geheel Neêrl.-Indie bezaten, het voordeel van stabiliteit. Zij zijn aan geen termijn verbonden, na afloop waarvan hunne onderneming in het onzekere geraakt. Zij kunnen onder de bepalingen van deze wet gerust voor de toekomst arbeiden. Zij kunnen hunne ondernemingen aan anderen overdragen met toestemming van het bestuur, hetwelk die toestemming nimmer weigeren mag dan in de gevallen, bij de wet duidelijk omschreven. Hunne erfgenamen kunnen zelfs de onderneming voortzetten, mits zij daartoe de bevoegdheid in de wet bepaald bezitten, en verder weder hunne onderneming aan anderen overdoen. Onder de werking dezer wet zal er kunnen opgebouwd worden, om allengs te vολmaken; niet om binnen tien, twintig jaren weder te moeten afbreken wat men eenmaal met inspanning tot stand bragt.

„Vooral met het oog op de bestaande verwarring van begrippen, ten aanzien van overeenkomsten tusschen ondernemers en inlanders voor het verrigten van kultuur- en andere arbeid, heeft men gemeend stellige voorschriften te moeten stellen omtrent de bevoegdheid van partijen tot het aangaan van dergelijke overeenkomsten. Alleen overeenkomsten tot het verhuren van gronden voor langer dan één jaar, waaromtrent nu de bestaande twijfel wordt opgeheven, zijn aan de direkte kontrôle van het bestuur onderworpen en de wet bepaalt, in welke gevallen dergelijke overeenkomsten slechts kunnen geweerd worden. Al het overige, de afspraak omtrent den te verrigten arbeid, de wijze en de tijd, waarop hij moet geschieden, alsmede de bepalingen van het loon, wordt aan den vrijen wil der overeenkomende partijen overgelaten. De Regering vertrouwt dat zij, door de toepassing van het in deze aangelegenheid zoo heilrijk beginsel van vrijheid, het best hare opregte genegenheid toont om het haar toegekende patronaat over de inlandsche bevolking in een voor haar milddadigen geest uit te oefenen. Niets toch kan welligt meer bijdragen om den inlander als mensch te verheffen, dan de hem toegekende bevoegdheid, om zelf zijn loon te bedingen en van zijn arbeid de vruchten te plukken, welke hij allezins waardig is.

„Buitendien leert de ondervinding, dat er niets moeijelijker voor het bestuur is dan eene billijke regeling der arbeidsloonen. Geschiedt die regeling bij algemeene verordening, dan worden alligt vele plaatselijke omstandigheden buiten rekening gelaten, en men bepaalt hier het loon te hoog, terwijl het elders te laag wordt gesteld. Tracht men daaraan door plaatselijke regelingen te voorzien, dan zullen de loonen wel onderling verschillen, maar zullen zij daarom juist in regtvaardigheid geregeld zijn? Waar is de toetssteen voor elk bestuur, wanneer nergens het loon zich regelt volgens de natuurlijke wet van vraag en aanbod? De Regering meent dan ook te moeten hechten aan het beginsel van vrije transaktie tusschen de ondernemers en de arbeiders, daar dit het eenige middel is om zich te vrijwaren tegen allen schijn van onbillijkheid en tegen onoplosbare verwikkelingen, welke onmogelijk worden, wanneer men de zaak aan haren natuurlijken en eenvoudigen loop overlaat.

„Wanneer dit voorstel tot wet verheven mogt worden en de verschillende daarin vervatte bepalingen in toepassing komen, dan zal reeds daaruit eene krachtige bescherming der kultuurondernemingen voortvloeijen. De ondernemers bekomen een vrijen, onbetwistbaren, wettelijken werkkring. De duidelijke bepalingen der wet beschermen hen tegen willekeurige beschikkingen, tegen weifelingen en afwisselende inzigten van opvolgende hoofden van bestuur. Zij bekomen de zekerheid dat, zoolang zij zich houden binnen de perken door de wet gesteld, hun geen leed of nadeel kan berokkend worden, en zij kunnen voor de toekomst met vertrouwen werken zonder eenig ander risico te loopen, dan die welke in alle landen de nijverheid ondervindt. Buitendien zal uit den aard der zaak, bij het ontstaan van kultuur-ondernemingen op den voet dezer wet, de Regering steeds een waakzaam politie-toezigt uitoefenen, en hierdoor zullen de ondernemers verder in hun persoon en goederen beschermd worden. Eindelijk ondervindt de nijverheid door deze wet eene bepaalde aanmoediging in het bestaan van een beschaafd Gouvernement, dat zich ten doel stelt, de verbetering der vervoermiddelen en andere inrigtingen, die gunstig op de algemeene bedrijfigheid terugwerken. Het zal dan ook niet anders dan billijk voorkomen, dat bij deze voordragt de kultuurondernemingen aan eene direkte belasting worden onderworpen. Die belasting is, met het oog op de bestaande ondernemingen, niet te hoog om haar bestaan te bedreigen, noch om ondernemers af te schrikken, nieuwe établissementen op te rigten. Zij is echter hoog genoeg, om bij eenigzins noemenswaardige uitbreiding der produktie, eene belangrijke bate aan de schatkist op te brengen. Daar overigens de gewone landrente over de verhuurde gronden van de inlandsche bevolking zal geheven worden en de daarop geteelde produkten belastbaar zijn bij uitvoer, is ook hieruit eene vermeerdering van de souvereine baten te verwachten, zonder nog te gewagen van meerdere ontginningen en van de uitzetting van vele takken van volksvertier, welke steeds een gunstigen invloed op 's lands middelen uitoefenen.

„De Regering bezit de overtuiging, dat het vraagstuk der ontwikkeling van de koloniale landbouw-produktie meer dan rijp is voor eene wettelijke beslissing, en dat de bestaande omstandigheden de poging harerzijds om die beslissing uit te lokken, allezins wettigen. Met vertrouwen beveelt zij dan ook de door haar, na grondige overwegingen voorgestelde bepalingen aan. Aan een onzekeren en in zekere opzigten gevaarlijken toestand zal een einde gemaakt worden; orde en regelmaat zullen gebragt worden in eene aangelegenheid, waarin thans eene betreurenswaardige verwarring niet meer te ontkennen valt. De verpligtingen zoowel als de bevoegdheid der ondernemers worden duidelijk afgebakend; zij bekomen de vrijheid, die zij behoeven voor de eerlijke uitoefening van hun bedrijf. Er wordt, voor zooveel dit van de wet afhangt, gewaakt tegen misbruiken en verkeerdheden ten nadeele van de bevolking, en door den vrijen wil der arbeiders te eerbiedigen en te doen eerbiedigen, wordt aan den inlander voorzeker het beste middel aan de hand gegeven om zich tegen eerlooze praktijken te vrijwaren. De gouvernements-kultures, voor zooverre zij nog bestaan, bekomen waarborgen, welke zij thans missen, en eene streng toezigt wordt in het leven geroepen om die kultures tegen alle inbreuken te vrijwaren, en eindelijk wordt het belang der schatkist niet uit het oog verloren, en is er gezorgd, dat de vermeerdering van 's lands inkomsten gelijken tred zal houden met de ontwikkeling der landbouw-produktie en der landbouw-ondernemingen."

Dit wets-ontwerp en de reeds genoemde zullen met de begrootings-wetten reeds de handen volgeven aan onze tweede kamer, wanneer zij in September weder zamenkomt. Maar zij is dan weder versch man en versterkt door een aantal nieuwe elementen. Twee er van werden in de laatste dagen gekozen. In Almelo, waar door de benoeming van den heer van Hoëvell eene vakature was ontstaan, is men bij de eerste keuze niet eens kunnen worden. Daar moet eene herkiezing plaats hebben tusschen den heer van Loghem, lid der dubbele kamer en den heer Brouwer, beide mannen, van wie men niets of zeer weinig weet. Men had zich hier gevleid dat de heer van Limburg Brouwer zou worden afgevaardigd, maar het schijnt dat men in Almelo het middelmatige kiest 't boven het goede. In Arnhem heeft men met groote meerderheid, in de plaats van den heer Mackay, gekozen den heer Groen van Prinsterer. Men vond er zeker de diskussien der tweede kamer niet lang genoeg niet pétillant genoeg. Thans is de kiem van onrust en verdeeldheid weder in ons parlement gebragt. Natuurlijk stelt men men er zich veel van voor; maar wie de parlementaire geschiedenis van de laatste jaren nagaat, ziet dat de heer Groen van Prinsterer nooit iets anders gedaan heeft dan de zaken opgehouden of belemmerd. Enfin hij is er: vox populi vox dei.

Op het laatst dezer maand zal nog de eerste kamer een poosje bijeenkomen om hare goedkeuring te geven aan de afschaffing der slavernij en eenige andere wetten van ondergeschikt belang. Dan zal ook zij de ruste ingaan en zich verspreiden tot September. Dan hebben wij niets meer om ons mede te amuseren, want ook de Japannezen hebben ons verlaten en worden nu vertoond in Berlijn. De onderkoning van Egypte die half en half toegezegd had om over Holland zijne reis te nemen, heeft van dat plan afgezien, en den Haag zal zoo stil blijven als Enschedé . . . Als Enschedé was, moet ik liever zeggen, want thans heerscht daar eene buitengewone drukte, veroorzaakt door het opbouwen van de afgebrande gedeelten, die, naar wij vernemen, veel sierlijker zullen zijn dan hetgeen er bestond. *A quelque chose malheur est bon.* In den Haag zou er ook wel 't een en ander mogen afbranden om het mooi te maken, men tracht nu de stad te verfraaijen en overal gezonder te maken door het dempen van grachten en het verbreeden van straten, maar men gaat bij ons langzamer te werk dan in Parijs, waar bij voortduring halve wijken worden omvergeworpen, om voor nieuwe regelmatig aangelegde straten en pleinen plaats te maken, aan welker uiteinden men dan — eene kazerne ziet. Want even als het macadamiseeren is ook het verfraaijen van de stad een strategische maatregel en een besluit door het schoonheidsgevoel geïnspireerd.

Intusschen Frankrijk moge op zijne verdediging ook tegen volksbewegingen bedacht zijn, ook de bevordering van den materiëlen bloei vergeet het niet. Weldra zal het tot een geheel vrijzinnig handelsstelsel overgaan en in afwachting daarvan sluit het met onderscheidene staten handelsverdragen, die op liberale grondslagen berusten. In de volgende maand zullen de heeren van Bosse, lid der Kamer, en Uytenhoven, referendaris bij het departement van finantiën, zich naar Parijs begeven om, ook tusschen Frankrijk en Nederland zulk een verdrag tot stand te brengen.

Zoo daaruit welligt eenige voordeelen voor ons ontspruiten, men verwacht die nog meer uit den aanleg van den Belgischen spoorweg van Gent naar Neuzen, waardoor, naar men beweert, dat Nederlandsche stadje zich verrijken zal ten koste van Antwerpen. Het spreekt van zelf, dat ook daarin Antwerpen een grief ziet tegen de regering, die deze lijn heeft goedgekeurd, en die regering heeft, wat Antwerpen betreft, toch reeds zooveel voor hare verantwoording! Allereerst en bovenal de bevestiging er van, hetgeen volgens de inwoners — en ik geloof dat zij gelijk hebben — den handel van die stad moet ondermijnen. Hoe kan eene stad te gelijk eene stapelplaats voor den handel en het hechtste bolwerk der verdediging zijn! Men heeft er dan ook met vollen ernst over gesproken om Antwerpen te maken tot eene vrijplaats, die vooral den Zuid-Amerikaanschen handel tot zich zou trekken. Een aantal kooplieden willen voor dat doel een kapitaal van twee honderd millioen franken zamen brengen, en zij beweren dat, door Antwerpen tot eene vrijhaven te maken, dit kapitaal ruimschoots zijne rente zou afwerpen.

Maar ik zal nog menige gelegenheid hebben om over dat plan te spreken, dat nog steeds en herbe is. Liever eene meer aktuele zaak. Binnen kort vertrekt naar Indië de generaal Schimpf als kommandant van het leger aldaar. Naar wij vernemen is ook zijn adjudant benoemd: de kapitein P. M. Netscher. Zoo het misschien sommige officieren leed doet, dat die eervolle betrekking niet voor een officier van het Indisch leger bleef bespaard, ik houd mij overtuigd, dat, wanneer zij den heer Netscher leeren kennen, allen met de keuze verzoend zullen zijn. Zoowel in de dienst hier te lande, als in West-Indië, waarheen hij den heer Schimpf als adjudant vergezelde, en tijdens zijn verblijf in Braziliё, in welken tijd hij zijn met zooveel lof bekend werk: Les Hollandais en Brésil schreef, kenmerkte hij zich door eigenschappen, die hem zeker ook de sympathie van de officieren in Indië zullen doen verwerven. Voor onze wetenschappelijke en gezellige kringen in den Haag althans is zijn vertrek een waar verlies.

Voor ditmaal staak ik mijne korrespondentie: is zij wat lang geweest, bereid u voor op eene kortere de volgende mail, want ik vrees zeer dat er althans in het binnenland weinig zal voorvallen, dat der vermelding waard zal wezen.

Voor een land als het onze, waar zoo dikwerf op de kusten noodlottige schipbreuken plaats hebben, is het gewis van belang de beste redmiddelen voorhanden te hebben.

Van groot belang rekenen wij daarom de uitvinding van den heer H. A. Sluik, te Harlingen, die een toestel heeft uitgevonden, welke de heilrijkste gevolgen voor de toekomst belooft.

In tegenwoordigheid van acht ervaren scheepsgezagvoerders heeft hij proeven daarmede genomen, welke geheel aan het doel hebben beantwoord.

Hij heeft namelijk uitgevonden om een vlieger van katoen zoo in te rigten, dat men dien van het gestrande schip met gemak kan oplaten, waarna men met een ander touw een stuk hout of een persoon bevestigt aan de bogt van de lijn des vliegers. Laat men nu den vlieger vieren, dan trekt deze dien last met snelheid naar den oever; want bij eene koelte, waarbij de molens met vier volle zeilen slechts maalden, trok de vlieger een balk van 4,5 el lang en 0,15 el dik in 3 minuten 100 vadem voort, zoodat dit bij een stevigen wind nog veel spoediger zou geschieden.

Wanneer op die wijze een persoon gered is, dan kan deze met den vlieger zamenwerken, om verder de geheele equipage en de passagiers te redden, zelfs zonder eenige hulp van het land, zoo de ramp daar onbekend was.

Van het strand kan ook zoodanige toestel dienen om eene lijn over te voeren naar het gestrand schip. En dat men zoo gemakkelijker booten heen en weder kan voeren, dit is ligt in te zien.

ENGELAND.

De heer Smollett vroeg in het parlement (7 Julij) aan den Sekretaris van staat voor Indie, of er kortelings ook een besluit was genomen ten opzigte van het voortdurend landbezit in Indie, en zoo ja, of hij bereid was de instruktien voor den Gouverneur-Generaal dienaangaande ter tafel te brengen enz.

Sir Wood antwoordde hierop: „toen het geacht lid eenigen tijd geleden deze aangelegenheid van het vast landbezit in Indie ter sprake bragt, kon ik hierop geen uitsluitsel geven, daar de zaak nog in behandeling was bij den Indischen Raad. Thans echter is het mij aangenaam te kunnen mededeelen, dat genoemde Raad tot dezelfde konklusie is gekomen, als het geachte lid vroeger reeds als wenschelijk had voorgesteld, namelijk: dat het voor de welvaart van Indie nuttig zou zijn, zoo het stelsel van voortdurend landbezit aldaar allengs in werking werd gebragt. (hoor! hoor!)

— In eene zitting van het Lagerhuis heeft de heer White eene motie voorgesteld strekkende om de regering aan te sporen zich niet in de binnenlandsche aangelegenheden van China, dat is: in den oorlog met de Taipings, te mengen, maar zich streng te bepalen tot de verdediging der Engelsche belangen. De redenaar gispte voorts de of- en defensive alliantie, door Engeland met de keizerlijke regering te Peking gesloten, en gaf voorts te kennen dat het zeer onstaatkundig was in China éene lijn te trekken met Frankrijk, want de Fransche belangen verschillen van de Engelsche. Frankrijk zocht, zooals de generaal Montauban in den senaat verklaard heeft, in China roem en de verdediging zijner godsdienst. De heer Layard heeft hierop geantwoord dat Engeland zijne ondersteuning aan het Chinesche gouvernement heeft beloofd in het belang der binnenlandsche rust. De Taipings zijn roovers; terwijl lord Palmerston er bijvoegde dat de Engelsche belangen het best verzekerd werden door het ondersteunen der keizerlijken. De motie is hierop met eene groote meerderheid verworpen, en wel met 197 stemmen tegen 88. Hierbij verdient echter opmerking dat ook reeds in berigten uit Honkong gemeld is, dat Engelands belangen in China lijden door de alliantie met Frankrijk, dat geheel andere oogmerken heeft.

In de zitting van 18 Junij heeft de heer Lindsay een voorstel gedaan tot erkenning der Zuidelijke staten, en krachtdadige tusschenkomst in den Amerik. oorlog; doch ofschoon door een aantal voorstanders der Zuidelijken ondersteund, mogt hij er niet in slagen om dat voorstel te doen goedkeuren. Het gerucht van de kapitulatie van M'Clellan's leger, was natuurlijk reeds aan al de aanwezige leden bekend en de heer Lindsay waande zich derhalve reeds zeker van een glorieus succès. Hij zag zich evenwel deerlijk teleurgesteld, toen lord Palmerston met buitengewonen ernst en nadruk bij de leden van het Lagerhuis er op aandrong, om het voorgestelde besluit te verwerpen als ongerijmd, ontijdig en hoogst gevaarlijk. Onze premier bestreed met zeer veel geestdrift al de aangevoerde argumenten der Zuidelijke kampioenen en gaf hun te verstaan, hoe nutteloos het is ons gouvernement tegen de Amerik. regering in het harnas te jagen. Men verwacht dat de duchtige les van lord Palmerston den heer Lindsay ten aanzien van dit punt vooreerst het zwijgen zal opleggen.

— Het Noordelijk schip *Tuscarora*, dat eenigen tijd geleden te Southampton zooveel opschudding veroorzaakte, is thans weder onverwachts aldaar gearriveerd. Het doel van dat bezoek is vooralsnog niet bekend.

— Een lange brief is door zekeren W. aan den *Times* ingezonden handelende over de katoenkwestie, en toont op verschillende bewijsgronden aan, dat noch Engelsch-Indie, noch eenig ander land ooit is kunnen vergeleken worden en ook nimmer onder gewone omstandigheden zal kunnen kompeteren met Zuid-Amerika wat den katoenbouw aangaat. De voordeelen die de Zuidelijke staten hebben zijn in slavenarbeid gelegen en tot zoolang wij (Engelschen) geen bepaalde maatregelen nemen om die toestanden te doen ophouden, is alle kompetitie ten deze te vergeefs. Hoe stelt W. nu voor dit voordeel der Zuidelijken te veronzijdigen?

Hij zegt: Wij kunnen de slavernij in Zuid-Amerika niet keeren, doch wel zijn wij in staat om den nadeeligen invloed welke de slavenstaten — tot zelfs in hun huidigen benarden toestand — op onzen toevoer van katoen uitoefenen, tegen te gaan. Wij kunnen een massa katoenplanters uit die streken krijgen, zoo wij hun slechts een deugdelijken waarborg verleenen, dat, wat ook de uitslag van den Amerikaanschen oorlog moge zijn, deze planters niet aan de luimige nukken van de markt zullen worden opgeofferd, dat zij geene slagtoffers zullen zijn van eene mogelijk invallende goedkoopte. Om hiertoe te geraken behoeven wij geen enkel grondbeginsel opteofferen, of af te wijken van de grondstellingen van eerlijken vrijen handel. Wij behoeven slechts de katoen door slavenarbeid verkregen uit te sluiten of aan zware inkomende regten te onderwerpen. Laat het van algemeene bekendheid worden, dat katoen door vrijen arbeid verkregen de voorkeur zal genieten boven die, afkomstig van slavenkultuur en wij zullen weldra een blijvenden en voldoenden toevoer van de eerstgenoemde stof erlangen. — [Die heer W. redeneert mooi, maar laten eens een 1,000.000. balen slavenkatoen te Liverpool worden aangebragt, zouden de uitgehongerde fabriekplaatsen van Lancashire die katoen daarom met minder vreugde begroeten?

(*Red.*)

— Den 20sten Julij werd te Dublin de eerste steen gelegd van het Katholieke universiteitsgebouw. Het gaf, gelijk men verwachtte, aanleiding tot eene demonstratie, die door een groot aantal Iersche bisschoppen en zelfs door verscheidene bisschoppen uit Amerika en de koloniën werd bijgewoond. De optogt, uit ongeveer 8000 personen bestaande, duurde wel 3 uren en niettegenstaande er meer dan 80,000 toeschouwers waren, liep alles in de beste orde af. Velen gelooven echter, dat de universiteit toch niet op den duur kan bestaan, deels uit gebrek aan geld, deels omdat de regering of het parlement moeijelijk te bewegen zullen zijn, om aan deze universiteit, die men vreest dat slechts een nieuwe gelegenheid tot ultramontaansche woelingen aan de hand zal geven, de noodige privilegiën toe te staan.

— Onder de passagiers die den 20sten Julij aan boord der *Arabia* uit New-York zijn aangekomen, bevonden zich de prins van Joinville, de graaf van Parijs en de hertog van Chartres. Aangaande hun vertrek uit Amerika leest men in een der dagbladen te Washington het volgende: „Onderscheidene personen, die tot de vertrouwde kringen der Fransche prinsen behooren, schrijven hun vertrek uit de armee bepaaldelijk toe aan zeer dringende familie-aangelegenheden. Naar men namelijk zegt, moet er iets gaande zijn met den hertog van Montpensier, die na zijn huwelijk met eene Spaansche princes, zich ernstig bezig houdt met de hoop van eenmaal, hetzij als koning, hetzij als president, aan het hoofd der Mexikaansche regering te staan, en nu de gelegenheid gunstig heeft geacht, om al de leden der familie bijeen te roepen, ten einde met hen aangaande die zaak in overleg te treden en hun gevoelen omtrent sommige punten te vernemen. Zoodra die zaak afgedaan is, zullen de prinsen dan ook naar Amerika terugkeeren."

FRANKRIJK.

Den 27sten Junij kwam een grijsaard van 83 jaar, gedekoreerd met de St. Helena medaille en het legioen van eer, aan het keizerlijke paleis te Fontainebleau en verzocht den keizer te spreken. Hij werd toegelaten en zeer hartelijk door den keizer ontvangen. De veteraan heet Coluche en ontving in 1809 uit handen van keizer Napoleon I het legioen van eer, toen hij op post staande dezen met geveld geweer tegenhield en zeide: „Gij komt er niet door, al waart gij de kleine korporaal zelf, mijn consigne is niemand te laten doorgaan!"

Coluche is nog zeer vlug en leeft op zijn gemak van een klein pensioen; zijne komst aan het paleis had alleen ten doel om der keizerlijke familie een bezoek te brengen. Toen zijn gesprek met den keizer was afgeloopen, vraagde hij: „Sire, zou ik de keizerin heden niet kunnen zien?" Dadelijk liet Z. M. de keizerin waarschuwen en hij stelde haar den grijsaard voor. De keizerin onderhield zich eenigen tijd met hem, en antwoordde toen hij vraagde, waar de kleine was, dat deze eene wandeling deed. De oude dappere was bij zijn vertrek hoogst gelukkig.

— Alhier is uit Amerika aangekomen de Heer Belly, de hoofdvoorstander van de sedert lang niet ter spraak gebragte doorgraving van de landengte van Panama. Het doel van zijne komst is, zegt men, om den aanleg van het kanaal, hetwelk dwars door Nicaragua gegraven zal worden, geplaatst te krijgen onder de bescherming van het Fransche gouvernement. In een verwijderd verband met dit berigt werd dezer dagen in de bureaux van de maatschappij voor de doorgraving van de landengte van Suez verzekerd, dat Frankrijk en Rusland voornemens zijn om er bij den Sultan op aan te dringen, dat het bestuur over Arabie zal worden toevertrouwd aan den Onderkoning van Egypte.

— De Fransche konsul te Richmond wordt eerlang hier verwacht. De agenten der Zuidelijken in Europa, zegt men, trachten tegenwoordig zooveel geneesheeren en chirurgijns als mogelijk is naar de Zuidelijke Staten te lokken, en zulks op zeer aannemelijke voorwaarden.

— Eerlang zal in de *Revue des deux Mondes* een artikel verschijnen, dat veel indruk zal maken en onder de vromen ergernis verwekken; het is eene topographie der geschiedenis van Jezus Christus. Uit dit werk blijkt dat het plaatselijk onderzoek door den schrijver, den hoogleeraar Renan, niet altijd overeenkomt met de opgaven der gewijde schrift.

DUITSCHLAND.

Er zijn nog meer bedroevende tijdingen ontvangen betreffende de verwoestingen, door het onweder van den 6den Julij te weeg gebragt. Het aantal personen, die door de gedeeltelijke vernieling der Schuttershalle te Frankfort min of meer gekwetst zijn, is 35. Talloos is het getal dergenen wier kleeding bedorven is of die het verlies van gouden en zilveren sieraden, hoeden, shawls, mantilles enz. betreuren. In het Badensche en Wurtemberg is mede groote schade aangerigt; vele schepen in de havens van den Neckar en den Rhijn hebben zware avarij geleden en de tabak is overal waar de bui viel, verhageld. In het Pruissische zijn plaatsen, waar de hagel een voet hoog op het veld lag.

— Jaroczynski, die zich schuldig gemaakt heeft aan den moordaanslag op den grootvorst Konstantijn, heeft, nadat hij reeds verscheidene malen een valschen naam had opgegeven, eindelijk geweigerd zich daarover verder uit te laten, zeggende dat het onverschillig was welken naam hij droeg, daar de dood hem toch zeker wachtte. Hij heeft ook gezwegen op de vraag, of hij medepligtigen had.

De grootvorst heeft overigens verklaard, dat de Poolsche natie den aanslag op zijn leven niet zal boeten. In het programma betreffende het bestuur zal geen verandering komen.

Nog voortdurend bestaat te Warschau vrees dat de personen, die de hand gehad hebben in de moordaanslagen op den grootvorst en op generaal Luders, op nieuw misdaden van dien aard beramen. Er zijn althans aan verscheidene hooge ambtenaren bedreigingen gedaan dat de dood hen wacht. De grootvorst moet niettemin vast besloten zijn, den weg van verzoening te blijven bewandelen en de misdaad zelve straffende, onschuldigen daarin niet indirekt te doen deelen, door het aannemen van een streng régime. Wat voorts den generaal Luders aangaat, zijn toestand is nog vrij zorgbarend.

Men zegt, dat de Russische regering voornemens is hare diplomatieke agenten bij de buitenlandsche hoven, tot een soort van kongres te St. Petersburg bijeen te roepen.

Omtrent de brandstichtingen te St. Petersburg en elders in Rusland, heeft de regering volstrekt nog geen spoor. Er zijn wel vele personen gearresteerd, en daaronder zelfs vrouwen en kinderen, die allen verklaarden dat ze daarvoor betaald waren; maar toen men wilde onderzoeken door wie, waren de verklaringen zoo uiteenloopend en gebrekkig, dat ze hoegenaamd geen licht over de zaak verspreidden en het vermoeden rees, dat ze valsch waren. Dat het plan bestaan heeft om de hoofdstad in brand te steken, daaraan valt niet meer te twijfelen. Men komt meer en meer tot de de overtuiging, dat de hoofdaanlegger van het komplot zich niet te Petersburg bevindt.

ITALIE.

Garibaldi heeft bij gelegenheid van eene revue over de nationale garde te Palermo eene redevoering uitgesproken, luidende volgens *La Forbice* als volgt:

„Ja, wij verlangen ons Rome, ons Venetie. Wat het volk van Palermo wil, wil ook geheel Italie. Weest overtuigd, dat er heden geen oneenigheid meer onder ons heerscht; van het minste dorpje af tot de grootste stad toe, allen hebben wij hetzelfde verlangen — onze onderdrukte broeders in Rome en Venetie te bevrijden. Natuurlijk kan de geest van het volk van Palermo op niets anders gerigt zijn dan op Rome. De kreet, die heden in deze vergadering van grootmoedige burgers weergalmt, heeft geen ander doel. Intusschen kunnen wij niet met woorden te Rome en te Venetie komen; wij moeten er door daden komen. Italie moet van den beheerscher van Frankrijk, van den man van 2 December, van hem, die zich met het bloed der Parijzenaars heeft bezoedeld, verlangen dat hij Rome ontruimt. Want hij houdt Rome onregtvaardig bezet. Het is niet waar dat hij zich daar bevindt, om den Heilligen Vader en het Katholicisme, de godsdienst van Christus, te beschermen. Het is een leugen en nogmaals een! Hij is daar, omdat hij een tiran is, omdat hij zijne zucht om te heerschen wil bevredigen, omdat hij de rooversbenden wil onderhouden, kortom, het hoofd — (een algemeen gejuich doet verscheidene woorden verloren gaan). Hem alzoo, die de grondoorzaak is van al onze ellende in Italie, moeten wij verklaren, dat hij Rome ontruime: niet door woorden, niet door geschreven protesten, maar wij moeten spreken op dezelfde wijze, als de inwoners van Palermo bij de Siciliaansche Vesper, zoo als die burgers spraken tot de beulsknechten der Bourbons in 1860. Dat is de eenige wijze,

waarop men zich aan zulk soort van lieden verstaanbaar kan maken, dat is in één woord: met de wapenen. Gij weet het of ik eerlijk handel; ik wensch niets anders dan de zaken in Italië ten einde te brengen en u te geleiden, wanneer gij besloten hebt er een einde aan te maken. Ik kan u niet bedriegen. Daarom noodig ik uit, om even eensgezind te blijven, als gij tot heden toe zijn geweest. Dat er geen schijn van tweedragt tusschen ons ontsta. Hetzelfde programma, waarmede wij de Oostenrijkers aan de Ticino geslagen hebben, waarmede wij te Marsala zijn geland en aangekomen, om uw lot te deelen, datzelfde programma zal ons te Rome en te Venetie brengen. Laat u niet door andere lieden verleiden, die een heel ander doel hebben. Het Muratisme zou niet anders zijn dan een pro-consulaat van Bonaparte in Italie. Ik het u reeds eenmaal gezegd. De regering der Bourbons is niets anders dan een folterwerktuig, een gevangenis, verbanning en de dood. De koning-paus of de paus-koning, wat geheel hetzelfde is, nog erger. Laat u door geen ander programma verleiden. Met „Italie en Victor Emmanuel" zullen wij Italie voltooijen. Ik vlei noch de grooten, noch het volk, waaraan ik mijn geheele leven heb gewijd.

„Intusschen moet ik u doen opmerken, dat daar onze regering niet sterk genoeg is om aan mannen van den 2den December achting in te boezemen, de houding van het Italiaansche volk bijzonder krachtig moet wezen, om in de weegschaal der diplomatie onze goed geslepene zwaarden te kunnen leggen. Dan zullen wij bereiken wat wij verlangen, namelijk wat regt is, de bevrijding van onze broeders; wij moeten daarom de regering voortstuwen, totdat de bevrijding van het geheele schiereiland is tot stand gebragt. Ik herhaal nogmaals dat er daden noodig zijn, geen woorden, zwaarden en geen geschriften. Ieder, wien de bevrijding van zijn land ter harte gaat, moet zijn zwaard gereed houden. Is het volk eensgezind met ons dapper leger, dan zul'en wij de onderdrukkers verjagen. (Eenige stemmen: *maar spoedig!*) Ik heb meer haast dan gij, mijn vrienden. Nog een woord. Allen moeten gewapend zijn, vereenigd met ons dapper leger zullen wij de vreemde tirannen als stof van den Italiaansc'en boden zien wegstuiven. Laat ons nooit door inwendige tweedragt verdeeld worden! Tegen elken prijs moeten wij alle oneenigheid vermijden. Laat ons elkander lief hebben als broeders; laat ons elkander onze wederzijdsche fouten vergeven! ook zij, die in de politiek, ten aanzien der middelen van ons verschillen, willen toch dezelfde zaak. Wie is zonder gebreken? Eendragtig alzoo, kinderen, van ganscher harte. De Italiaan mag niemand vreezen. Zoo de vreemdeling in Italie is gekomen, om ons met voeten te treden, komt dit alleen daardoor, dat hij ons niet eensgezind heeft gevonden. Alzoo eendragtig en weldra zijn wij te Rome. (*Toejuichingen*). Dapperen! nu keeren wij rustig huiswaarts, niet waar? Later zien wij elkander weder. Vaartwel!"

Bij de diskussiën, die in de Italiaansche kamer van afgevaardigden, naar aanleiding van die rede des generaals, gehouden zijn, zeide o. a. de heer Boggio;

„Er heeft eene gebeurtenis plaats gehad, welke doet zien, hoe hoog noodig het is dat de regering de oogen opent. Te Palermo heeft Garibaldi eene rede gehouden, waarvan de *Diritto*, een blad dat waarlijk niet door overmaat van voorzigtigheid zondigt, verklaart dat het die niet in haar geheel durft opnemen, uit vrees dat het aan eene vervolging zou blootstaan. Wanneer de zaak nu tot die hoogte geklommen is, dan is het meer dan tijd daarin verandering te brengen. En dit is te meer noodig, omdat de wet zoo geheel als onmagtig is tegen hen, die zich tot zulke betreurenswaardige handeling en laten vervoeren."

De linkerzijde gaf hierop door het geroep van *neen, neen!* te kennen, dat zij partij trok voor Garibaldi; terwijl ze voorts, hoewel te vergeefs, ook nog eene poging deed om de diskussie te verdagen.

De heer Ratazzi sprak hierop: Indien personen zich schuldig maken aan beleedigingen tegen keizer Napoleon en Frankrijk, dan beleedigen zij Italie. (*Ja, ja!* van de linkerzijde: *Neen, neen!*) Voorts zich tot de linkerzijde wendende: Gij moogt er over oordeelen zoo als gij wilt; ik oordeel volgens mijn geweten (*goed!*) en verklaar dat generaal Garibaldi te ver gegaan is en dat ik tegen zijne woorden protesteer. Italie kan niet gedoogen dat de beroemdste zijner zonen zich tot zulke beleedigingen laat vervoeren tegen Frankrijk. Ja, Magenta en Solferino spreken luid genoeg, opdat Italie die namen nooit vergete. Langs diplomatieken weg zijn wij aan den keizer de erkenning van Rusland verschuldigd. Italie kan niet ondankbaar zijn. Frankrijk mag zich gekwetst achten door de hevige taal van een Italiaansch patriot. Ik betreur het zeer dat Garibaldi zich zooveer heeft kunnen vergeten.

AMERIKA.

In de laatste dagen heerschte in de Noordelijke Staten eene niet geringe spanning, ten gevolge van zeer ongunstige geruchten omtrent de positie der bonds-armee. Zoo schreef men o. a. uit New-York, onder dagteekening van 3 Julij, het volgende: Geheel New-York verkeert in een spanning tusschen hoop en vrees. Het heeft alles weer het aanzien van de dagen tijdens de inneming van het fort Sumter en de nederlaag bij Bulls Run. De couranten- en telegrafen-bureaux zijn van 's morgens tot 's avonds door een aantal nieuwsgierigen als belegerd; men ziet elkander vragend aan; het eene gerucht verdringt het andere; aan de opgewondenheid schijnt geen einde te komen. Het schijnt zeker, dat de regtervleugel van Mac Clellan geslagen is en men hoopt nu alleen, dat zijn linkervleugel een zooveel te glansrijker zegepraal moge behaald hebben. Overigens is ook Mac Clellan van het uitgangspunt zijner operatien afgesneden, terwijl de telegraafdraden op zijn weg onbruikbaar zijn gemaakt. Het ministerie van oorlog ontvangt dan ook geene dépêches, of zoo het berigten ontvangt, houdt het die achterwege, doch in beide gevallen wordt de onzekerheid en de ongerustheid natuurlijk grooter. Men begreep zeer goed dat wanneer Mac Clellan zegepraalde en Richmond binnenrukte, de veldtogt en daarmeê de krijg in de Oostelijke streken zou afgeloopen zijn, terwijl hij daarentegen langs de James-rivier niet kunnende voortdringen, met zijne armee vermoedelijk verloren zou wezen, en in dit laatste geval zou het de bondsregering niet slechts aan eene armee ontbreken om zich tegenover den vijand staande te houden, maar zij zou zich tevens moeten onderwerpen aan eene Europesche interventie en misschien aan een vernederenden vrede. Dat maakt de tegenwoordige staat van zaken zooveel te moeijelijker en op die wijze wordt een groote beslissende slag, ter geheele onderdrukking der rebellie, eigenlijk niet anders dan een hazardspel, waarvan de beslissing kan afhangen van eene onvoorziene kleinigheid". „Bij dit alles," zoo vervolgde de berigtgever, „komen nog ongunstige geruchten uit andere deelen des lands. Immers generaal Hunter heeft James eiland vóór Charleston niet kunnen behouden en dit ontruimd. Generaal Mitchell, die Chata Rooga reeds verovered had, is door den vijand teruggedreven. Morgan, die volgens de laatste berigten in het bezit was van Cumberland, is evenzeer tot den terugmarsch genoodzaakt geworden, terwijl Curtis zich in Arkansas in eene uiterst moeijelijke positie bevond, daar hij geene levensmiddelen meer heeft en te gelijkertijd door de 15,000 Zuidelijken onder Rains op de hielen gevolgd wordt. Ook aan de zijde van den Missisippi is de positie nog niet bevredigend. Bij Vicksburg hebben de Zuidelijken nog altoos post gevat, en de armee van Beauregard is nog alles behalve geheel vernietigd. Een gedeelte daarvan is nu naar Richmond afgezonden, zonder dat men regt schijnt te weten, hoe het met het andere gedeelte staat. Zoowel daaromtrent als ten aanzien van andere zaken bestaat zulk eene verwarring in de berigten, dat men zelfs te Washington met het juiste niet bekend schijnt."

Inmiddels kwamen er spoedig nieuwe berigten, waaruit bleek, dat wel de bonds-armee van Richmond teruggetrokken was en in verschillende gevechten aanmerkelijke verliezen had geleden, maar dat de zaak overigens ten slotte zoo slecht niet stond als men vermoedde. Het verlies op Maandag was aan beide zijden zeer aanzienlijk. In den loop van den dag was het vee en het grootste gedeelte van de ammunitie gelukkig over de Turkey Island-Bridge gekomen. Eenige van de achterste wagens werden achtergelaten en verbrand, om plaats te maken voor de artillerie. Het gevecht werd Dingsdag vroeg in den morgen door den vijand hervat, die bepaald in de verwachting was, dat hij onze troepen zou uiteen jagen. Het duurde ongeveer 3 uren, met groot verlies aan beide zijden, toen de vijand terugtrok, doch de Zuidelijken vielen de onzen tegen 3 ure weder aan, met een groote overmagt, maar trokken nogmaals terug, nadat zij gedurende 2 uren door onze artillerie zwaar waren geteisterd. Het verlies van het Noordelijk leger gedurende die zeven dagen vechtens is niet bekend, maar wordt op 20,000 man dooden, gewonden en vermisten geschat.

Ten slotte kwam alles alzoo hierop neder, dat Mac Cllean zich uit zijne vrij hagchelijke positie had gered. Hij was nu volkomen veilig en in staat zich tegen elke magt van den vijand staande te houden. De Noordelijken hebben bovendien van alle kanten een overvloed van nieuwe levensmiddelen ontvangen, en het leger bevindt zich in een uitmuntenden toestand.

Het blijkt intusschen, dat het bondsgouvernement ijverig aan het werk is om zoo spoedig mogelijk een groot aantal reusachtige gepantserde schepen in gereedheid te brengen. Behalve de 12 gepantserde schepen, die men nu in New-York bezig is te bouwen, heeft kapitein Ericson met het Amerikaansch gouvernement een nieuw kontrakt gesloten om 6 nieuwe schepen, naar het model van de *Monitor*, te bouwen. Deschepen zullen 300 voet lang zijn (de *Monitor* is slechts 170 voet). De torens zullen 21 voet in omtrek en goed gewapend zijn. Vier dezer reuzen-schepen zullen in Augustus en de twee overigen in het begin van September gereed zijn. Voorts heeft het bondsgouvernement nog last gegeven tot het bouwen van een nieuwe kanonneerboot, geheel van ijzer en zonder eenig houtwerk in het ligchaam of de zijden van het schip. Men ziet dus, dat de Noordelijken zich voorbereiden om den oorlog met hardnekkigheid voort te zetten en dat zij dus nog vooreerst aan geen schikking denken.

GEMENGDE MEDEDEELINGEN.

Iets over Albinos.

Dr. John Davy op Ceylon was in de gelegenheid om aldaar vijf Albinos — vier mannelijke en eene vrouwelijke — waar te nemen, die allen op het eiland uit donker gekleurde ouders geboren waren, en wel op de gezonde zuid-oost kust. Zij waren wel gemaakt en gezond, doch hun albinisme verschilde in graad, daar de lichtst gekleurde roode oogen en nagenoeg wit haar hadden.

De minder witgekleurden hadden blaauwe oogen en licht bruin haar. Deze laatsten bezaten eene huidtint, die in deze streek als zuiver blank kan worden aangemerkt. Op Ceylon wordt de Albino niet veracht, maar gerespekteerd in overeenstemming met den geloof des volks voor personen uit hoogere kasten, die bijna altijd lichter van kleur zijn dan de lagere en werkende standen. De Singalezen meenen, dat de blanken van Albinos afstammen en hunne kleur dus in oorsprong slechts eene toevallige verscheidenheid is. Davy gelooft, dat de analogie voor deze meening niet ongunstig is. Hij herinnert daarbij aan het groot verschil van tint onder de Europeanen, en hoe erfelijk ook de kleur is bij onze huisdieren en ook hoeveel meer invloed de zonnestralen in het donker kleuren van de huid hebben bij personen met eene bruine, dan bij die met blanke huid; — voorts dat de eerstgenoemden meer en beter weerstand kunnen bieden aan den invloed van het tropisch klimaat, dan de laatsten en dus dáár meer kans hebben om ziekten te weerstaan en hun ras voort te planten.

In de uitgaaf van den bijbel der Taipings treft men bij het 5de hoofdstuk van het Evangelie van Mattheus de volgende noot aan: „Algemeen zegt men, dat hemel en aarde één groot koningrijk vormen. Nu heeft de hemel daar boven zijn hemelsch koningrijk en de aarde hier beneden insgelijks haar hemelsch rijk. „Hemel en aarde te zamen is het rijk van den Geestelijken Vader. Begaat echter den misslag niet met den hemel als het eenigste geestelijke koningrijk aan te merken, want de Oudste Broeder (Jezus) heeft reeds gezegd: „het koningrijk der Hemelen is nabij, want het zal op aarde worden gesticht. De Hemelsche Vader en de Hemelsche Broeder zijn thans op aarde gekomen, en hebben het koningrijk der Hemelen gegrondvest. Eerbiedigt dit!

In de zestiende eeuw verscheen in Frankrijk een werk, geschreven door den ridder Jean de Mandeville en getiteld *Le lapidaire français,* bevattende eene opsomming en beschrijving van al de destijds bekende edele steensoorten. Mandeville, Engelschman van geboorte, had in de veertiende eeuw geleefd, en op eene zeer langdurige reis, door het Heilige Land, Egypte, Azië en inzonderheid China volbragt, de mineralogische kennis opgedaan, waaraan openbaarheid werd gegeven, nadat koning René, bijgenaamd de Goede, gelast had dat dit werk ten zijnen gebruike zou worden overgeschreven. Van dit veelzijdig nuttige boek, — welks inhoud niet slechts het delfstoffelijk rijk betreft, maar waarin men ook historische feiten, bijzonderheden aangaande de eigenschappen der edele steenen, alsmede met betrekking tot de volksbegrippen en het bijgeloof op dit gebied ontmoet, — is thans een nieuwe uitgave in het licht gekomen te Weenen, door de zorg van onzen daar gevestigden land- en stadgenoot, den heer Is. Del Sotto, die zich niet tot een eenvoudigen herdruk van Mandevilles werk bepaald, maar dit verrijkt heeft met ophelderende aanteekeningen van groote waarde, alsmede met een aanhangsel, bevattende aanwijzing der physische eigenschappen van de edele steenen, gevolgd door een beschrijvende lijst der 93 edele en half-edele steensoorten. Daarenboven heeft hij er eene inleiding aan toegevoegd, die, zoowel als het aanhangsel, blijk geeft van de uitstekende bekwaamheid des hn. Del Sotto in deze afdeeling der delfstofkunde, en van den ijver waarmede hij onvermoeid zijne nasporingen voortzette, welke, gepaard aan zijne ondervinding, hem in staat stelden, een werk te leveren, van groot nut voor den natuuronderzoeker en meer bepaald voor den mineralogist, bijna onmisbaar voor den juwelier en allen die in het vak van diamanten enz. werkzaam zijn of handel drijven, en er prijs op stellen wetenschappelijke kennis van hun beroep te hebben. Of het boek in den handel is weten wij niet, het is ons van een geachte zijde ter inzage aangeboden en gaarne vestigden wij er de aandacht op, terwijl wij ten slotte niet kunnen nalaten van de typografische uitvoering met den meesten lof te gewagen; zij strekt der overigens reeds beroemde keizerlijke hof- en staatsdrukkerij te Weenen tot eer. (*Amst. Ct.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
Augustus	31	Engelsch	Clara Sayers	J. Bremner	Sydney	19 Julij	Mauritius (pass. Merv. Bremner
September	1	Nederlandsch	Schelde	A. L. Hoffman	Sunderland	10 Mei	Singapore, en kinderen)
〃	—	Engelsch	Prince Alfred	J. Splatt	Londen	31 〃	〃
〃	2	Nederlandsch	Ottolina	J. Eeleman	Soerabaija	23 Augs.	Rotterdam, met 14 pass.
〃	—	Engelsch	St. B. Sarah	J. Gardyne	Cardiff	26 Mei	Shanghae de heer A. J. Ridd
〃	—	〃	Antipodes	Rogers	Harwiet	1 〃	〃
〃	4	Amerikaansch	Minerva	E. Agers	New-York	16 〃	〃
〃	—	Nederlandsch	Cornelia	J. H. de Witt	Batavia	3 Sept.	Amsterdam,
〃	—	Engelsch	Wave Queen	D. Clark	〃	3 〃	Corves,
〃	1	〃	Syria	G. Woodcock	〃	31 Augs.	O. K. Orders

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS	VAN		AGENTEN.
September	3	Nederlandsch	bark	Peking	H. Croese	Amsterdam	7 Mei	B. Kopersmit & Co.
〃	—	〃	〃	Gebroeders	C. de Groot	〃	14 〃	B. van Leeuwen & Co.
〃	—	〃	〃	Drie Gezusters	G. C. Fisscher	〃	6 〃	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	—	〃	〃	Lewe van Nijenstein	R. H. Borchers	〃	13 〃	B. van Leeuwen & Co.
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	M. H. Munnich	Soerabaija	31 Aug.	W. Cores de Vries.
〃	—	Zweedsch	bark	Amalia Maria	A. W. Cederberg.	Tafelbaai	24 Julij	J. Cezard & Co.
〃	—	Fransch	schip	Saint Charles	Leymanie	Ile de la Reunion.	4 Aug.	〃
〃	—	〃	〃	Vellore	S. Dedier	Bordeaux	19 Mei	〃
〃	4	Nederlandsch	bark	Vereeniging	J. J. de Jongh	Hamburg	4 〃	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	〃	〃	Adriana Petronella	S. van der Velde	Rotterdam	28 〃	C. Bahre & G. Kinder.
〃	—	〃	brik	Reinhardt	G. G. Muller	Port Elisabeth	26 Julij	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Padang	J. van Zandwijk	Padang	30 Aug.	W. Cores de Vries.
〃	—	〃	〃	Palembang Packet	J. F. Scheel	Telok Betong	3 Sept.	Bnijs Jacobsen & Co.
〃	5	Nederlandsh	barp	Maria Diederika	A. van Marion	Rotterdam	29 Mei	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	—	〃	〃	Almelo	R. Tjebbes	Amsterdam	6 〃	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	Engelsch	schip	William Simpson	D. Napier	Londen	13 〃	Martin Dyce & Co.
〃	—	〃	schoen.	Harriet	Ballard	Cocos Eiland	14 Aug.	Wilson & Co.
〃	—	Amerikaansch	schip	Oneida	Potter	New Bedfort	17 Mei	Paine, Stricker & Co.
〃	—	Fransch	〃	Jules Cezard	Ropers	Samarang	2 Sept.	J. Cezard & Co.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Sept.	4	Engelsch	schip	Burside	W. Dalgarno	Singapore
〃	5	Nederlandsch	bark	Aldebaran	Meijboom	Nederland
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Samarang
〃	6	Nederlandsch	schip	Dionijsia Catharina	van den Sprenckel	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Goede Verwachting	Hellenius	〃
〃	—	〃	〃	Lewe van Nijenstein	R. H. Borchers	Samarang
〃	—	Ned. Indisch	bark	Naim Balgijer	Sech Bageseer	〃

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Prinses Amalia*	L. W. v. Rijn v. Alkemade.		J. Cezard & Co.
〃	〃	India*	C. Vonck	Soerabaija	〃
〃	bark	Ceres	L. Demmers		〃
〃	〃	Huidecoper*	C. J. N. Blok		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co
〃	〃	Twee Cornelissen*	J. C. Kreije		Landberg, Bezoet Bie de & Co.
〃	schip	Bilderdijk	A. Vietor	Soerabaija	Morgan Melbourn & Co.
〃	〃	Johanna Maria Christina*	Gorter		Paine, Stricker & Co.
〃	〃	Vier Gezusters	J. Bik	Pecalongan	B. Kopersmit & Co.
〃	schoen.	Anna Maria Wilhelmina	L. Sontag Winkler	Nederland	〃
〃	bark	Peking	H. Croese		〃
〃	〃	Drie Gezusters	G. C. Fischer		〃
〃	〃	Gebroeders*	de Groot	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
Ned. Indisch	schip	Wilhelmina en Clara*	C. Abrahamsz.		Haager & Schuurman.
〃	brik	Sala Sala*	Tan Tjoan	Joana en Samarang	Coulster.
〃	〃	Talok Aldjoesoer*	Said Alkaf	Palembang	〃
〃	bark	IJdroesie	Sech bin Bakier	Indramaijo en Banka	〃
〃	〃	Fathool Barie*	Sech Biljoen	Samarang	〃
〃	〃	Kim Tianghoat*	Tan IJoetjen	Bandjermassing	〃
〃	〃	Zein*	Sech Badjardana		〃
〃	〃	Alnoer	Sech Sultan	Samarang	〃
〃	〃	Jane*	A. de Jong		P. Landberg en Zoon.
〃	brik	Christian*	Tjia Boensing		〃
〃	bark	Balheer*	Abdnl Rachman	Bandjermassing	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	schoen.	Billiton*	Saleh	Billiton	John Pryce & Co.
Zweedsch	bark	Octavie*	Sauvin		J. Cezard & Co.
〃	schip	Amalia Augusta*	Cedenburg		〃
Fransch	〃	Saint Charles*	Leymasie		〃
Engelsch	〃	Lord Lyndhurst*	B. H. Abbott		Morgan, Melbourn & Co.
〃	〃	Majestie*	J. Jones		Maclaine, Watson & Co.
Chil	brik	Emmer*	H. Wich	Zuid Amerika	Paine, Stricker & Co.

De particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Aug.	21	Eng.	bark	Ben Voixlich	Jenkens	Batavia
〃	22	Ned.	〃	Eduard Marie	van der Kolf	Rotterdam
〃	—	〃	〃	Henriette Maria	Tjebbes	Samarang
〃	—	N. I.	〃	Henriette	Gerritz	Banda
〃	23	〃	〃	Bacht Mastora	Said Alhabassij.	Banjermass.
〃	—	〃	〃	Noerhassan	Said Madehie	Pekalongan
〃	—	〃	〃	IJoeserien	Said Jahia	Banjermass.
〃	24	〃	〃	Tjien Sing	Kwee Soeijong	〃
〃	—	Ned.	〃	J. Hend. Ferdinand.	Lodewijks	Cheribon
〃	—	N. I.	〃	Fearnot	Fabritius	Samarang
〃	25	Eng.	〃	Graham	Mc. Neur	〃
〃	—	N. I.	stooms.	Palembang	Munnich	Batavia
〃	—	〃	〃	Prins van Oranje	Couteron	Samarang
〃	—	Ned.	bark	Jan de Witt	Guijt Jr.	〃
〃	28	〃	〃	Alcor	van Oppen	Batavia

Vertrokken schepen van Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Aug.	21	N. I.	bark	Christiaan	Tjoa Boensing	Batavia
〃	22	〃	stooms.	Batavia	Couteron	Samarang
〃	—	〃	bark	Hing Shaij	Bakar	Bal. Badong
〃	—	Ned.	〃	Kalimaas	Jonker	Batavia
〃	23	〃	〃	Ottolina	Eeleman	Nederland
〃	—	〃	〃	Amalia Augusta	de Veer	Pasoeroean
〃	—	Eng.	〃	Syria	Woodcock	Engeland
〃	24	N. I.	〃	Mabrook	Said Madhie	Banjermass
〃	—	Ned.	〃	Kaap Hoorn	Dik	Pasoeroean
〃	—	〃	〃	Ridderkerk	Teerling	Tjilatjap
〃	26	N. I.	〃	Fathal Haer	Said Beladran	Panaroekan
〃	—	Ned.	〃	Zes Gezusters	Rutgers	Sumanap
〃	—	N. I.	〃	Henriette	Gerritz	Tjilatjap
〃	27	Ned.	〃	Pertinax	Hageman	Grissee
〃	—	N. I.	〃	Hing Aan	Intje Act-mat	Balie
〃	26	〃	stooms.	Prins v. Oranje	Couteron	Batavia

In lading liggende schepen te Soerabaija.

VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	bark	Piet. Schoenmakers.	v. Varelen	Nederland
〃	〃	Colombine	Malbranc	
Zweedsch	〃	Oscar I.	Thomson	Nederland
Nederlandsch	〃	Cath. Jac. Henritte.	Toujes	
〃	〃	Burgem. v. Reenen.	Zwanenveld	
〃	〃	Alblasserwaard	Schuchard	Nederland
〃	〃	Jan Daniel	Zweede	
〃	〃	Trijntje Fenna	Abbink	Batavia
〃	〃	Henriette	van Loenen	
〃	〃	Bulgerstein	Geerling	Rotterdam
〃	〃	Helmers	Messen	Bima

Aangekomen schepen te Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN.
Aug.	20	Ned.	schip	Maria Adolna	Blom	Soerabaija.
〃	25	〃	〃	Amelia Augusta	de Veer	〃

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH...	GEZAGV.	NAAR.
Aug.	25	Ned.	schip	Gebr. Houtman	Withof	Nederland.

In lading liggende schepen te Pasoeroean.

VLAG.		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	schip	Maria Adolfina	Blom	Nederland.
〃	〃	Amelia Augusta	de Veer	〃

Aangekomen.

CHERIBON. 28 Aug. N. I. schoen. *Fatahool Moelook*, Abdul Rachim, v. Muntok; Ned. bark *West Kapelle*, Crucq, v. Bat. — 29 N. I. bark *Aesah*, Moht. Taha, v. Banjermass. — 30 Ned. schip *Brouwershaven*, Hinger, v. Samarang.

TAGAL. 25 Aug. N. I. bark *Soeijgoan*, Tio Tingkiat, v. Pekal.; do. st. *Palembang Packet*, Scheel, v. Bat. — 30 do. bark *Joedool Barie*, Said Aesgaf, v. Grissee.

GRISSEE. 26 Aug. N. I. brik *Henriette*, Gerrits, v. Soer. — 27 do. bark *Java*, Tholen, v. Samarang.

SUMANAP. 22 Aug. N. I. schip *Javaan*, Sobels, v. Wijnkoopsb. — 25 Zw. bark *Eclipse*, Agren v. Bangkok.

TERNATE. 13 Julij N. I. bark *Friendschap*, Kario, Nieuw Guinia; do. schoen. *Ternate*, de Gorio, v. do. — 21 do. do. *Carolina*, Lie Tjonglong, v. Ambon. — 24 do. bark *Pictura*, Leonhardt, v. Soer. — 25 do. schoen. *Ester Helena*, Kota, v. do. — 28 Z. M. st. *Reteh*, lt. t/z. 1e kl. jh. Bowier, v. Menado. — 29 N. I. do. *Ambon*, Vogel, v. Kema.

BANDA. 15 Julij Z. M. st. *Citadel v. Antwerpen*, kapt. lt. t/z. Mossel, v. Ambon. — 18 Gouv. do. *Telegraaf*, Huisman, v. do. — 5 Aug. N. I. do. *Ambon*, Vogel, v. do.

MENADO. 23 Julij Z. M. st. *Reteh*, jh. Bowier, v. Talaut Eiland. — 25 Ned. bark *Vesta*, Gerrebrandts, v. Amoerang. — 26 N. I. st. *Ambon*, Vogel, v. Ternate.

PAPANG. 25 Julij Ned. *Cortgene*, Dunlop, Batavia.— 30 N. I. bark *Soentan Inkander*, Stijger, Baros.— 3 do. bark *Fathoel Nassar*, Said Abd., Priamen. — 4 do. bark *Anis Balgair*, Sech Salm, do.— 5 Ned. do. *Celeritas*, Wagner, Batavia.— 7 N. I. schip *Hood Hood*, Said Awa, Samarang.— 12 do. bark *Maria Catharina*, Boej. Tenga, Batavia.— 13 do. bark *Soetan Iskander*, Stijger Priam.— 17 Z. M. korv. *Pallas*, kt. t/z. v. Gogh, Kruist; Ned. schip Noach, Wierikx, Batavia.— 18 do. bark *Paul Johan*, Koij, do.— 20 do. bark *Catharina Maria*, v. Amerongen, Nederland.

Vertrokken.

CHERIBON. 28 Aug. N. I. bark *Aldjoescor*, Said Alie, n. Palemb.— 29 do. do. *Soeijgoan*, Tio Tingkiat, n. Indramaijoe.

INDRAMAIJO. 30 Aug. N. I. bark *Kmwan*, Lie Tjin-ing, n. Riouw; do. do. *Anoear Salim*, Said bin Hoesin, n. Cheribon.

TAGAL. 25 Aug. Ned. schip *Albrecht Beijling*, Muller, n. Ned.; N. I. bark *Djelanie*, Said Alie, n. Pekal.; do. st. *Palembang Packet*, Scheel, n. Bat. — 26 do. bark *Soeijgoan*, Tio Tingkiat, n. Indram. — 30 do. do. *Inglie*, Lim Tikan, n. do.

PEKALONGAN. 29 Aug. N. I. brik *Pasekan*, Tan Siauking, n. Bat.

PROBOLINGO. 25 Aug. Ned. bark *Aldabaran*, Meijboom, n. Bat. — 27 do. do. *Mercator*, v. d. Wonden, n. do.

TERNATE. 9 Julij Z. M. st. *Reteh*, kapt. lt. t/z, 1e kl. jh. Bowier, n. Menado. — 30 N. I. st. *Ambon*, Vogel, n. Ambon.

BANDA. 18 Julij Gouv. st. *Telegraaf*, Huisman, n. Ambon; Z. M. do. *Citadel v. Antwerpen*, kapt. lt. t/z. Mossel, n. do. — 7 Aug. N. I. st. *Ambon*, Vogel, n. do.

MENADO. 26 Julij Z. M. st. *Reteh* jh. Bowier, n. Gorontalo. — 27 N. I. do. *Ambon*, Wogel, n. Ternate.

PADANG. 31 Julij N. I. st. *Padang*, Nije, Batavia.— 6 Aug. N. I. schoen *Padang*, Lim Thie, Poeloe Pinang.— 7 Z. M. korvet *Pallas*, kt. lt. t/z. van Gogh, koerts om de Zuid.— 31 N. I. bark *Soetan Iskander*, Stijger, Pondichery.

MARKTPRIJZEN.

Te Batavia, den 5 September 1862.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ... Per legg.	50.—	111.—	verkoopen.
Cassia Vera	55.—	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben ... Per pic.	65.—	....	nom., niet aan de markt.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	25.—	30.—	met geringe vraag.
Gom Elastiek ... Per pic.	82.50	....	nominaal.
〃 Benzoin	22.—	22.75	verkoopen.
〃 Dammar ... Per pic.	21.50	11.—	〃
Gutta Percha	....	....	niets op de pl. veel vraag.
Huiden, Koe	3.—	4.—	weinig vraag.
〃 Buffel ... Per stuk.	3.50	4.50	met eenige vraag.
Indigo	5.—	....	voor 1e kwaliteit te Sam.
Japan Boomwas	35.—	....	nominaal.
Kampher. Japan per Balie	95.—	....	afgedaan.
Klapper Olie	22.—	28.—	verk. voor cons.
Koffij, Java	40.—	41.—	kleine afdoeningen.
〃 Padang	....	....	zonder voorraad.
Koper, Japansch	62.50	....	afgedaan.
Kruidnagelen ... Per pic.	46.—	....	zonder voorraad.
Notenmuscaat No. 1	60.—	70.—	weinig handel.
Peper, zwarte	16.25	....	laatste afdoennig.
〃 witte	31.—	....	〃
Rotting, Banjermassing	11.—	....	met afdoeningen.
〃 Padang	6.50	8.—	〃
Rijst, Indramaijoe met zakken	....	......	zonder afdoeningen.
〃 Witte Batavia 1e kwalit.	185.—	200.—	weinig aan de markt.
〃 〃 〃 2e 〃	170.—	175.—	verkoopen en levendige
〃 Carga	155.—	150.—	vraag.
〃 Padang	....	....	
Sandelhout	7.—	....	nominaal.
Sapanhout Manila in Enterp.	3.75	....	verkoopen.
〃 Bima ... Per pic.	3.—	....	zonder vraag.
Suiker No. 16	14.—	15.—	met afdoeningen.
Tabakbladeren	....	....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Was	160.—	....	grif te verkoopen.
Tin, Billiton	85.—	....	weinig aanvoer.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 99¼% @ pari bij partikulieren.
〃 〃 〃 〃 99% 〃 het Gouvernement.
〃 Londen 〃 Zigt 11.70 @ *f* 11.80 per £ afgedaan.
〃 China *f* 2.70 per dollar nominaal.
〃 Singapore *f* 2.68 @ *f* 2.74 per dollar afgedaan.
〃 Calcutta *f* 119 per 100 Cs. Rs.
〃 Spetien. Sovereins *f* 12,65.
Ducaten *f* 6.90 oude.
〃 *f* 5.75 nieuwe.
Mex. Dollars *f* 2,74.
Dubloenen roode *f* 38.—.
〃 geele *f* 40.—.
Tien gulden stukken *f* 10.25.
Chineesch goud in staven *f* 45.— aangeboden.
〃 〃 in bladen *f* 44.—.

Te Soerabaya, 30 Augustus 1862.

Arak ⅌ legg. *f* 55,— @ *f* 60.— Nom.	Rotting ⅌ pic. *f* 7.— @ *f* 9.—
Cassia. Vera ⅌ pic.	[illegible] ⅌ koij. *f* 200. *f* @ 225.—
Huiden, Koe ⅌ pic. *f* 35.— @ *f* 45.—	[illegible] ⅌ koij. *f* 150. *f* @ 180.—
〃 Buffel ⅌ pic. *f* 15.— @ *f* 18.— [illegible]	[illegible] ⅌ pic. *f* 3.— @ *f* 4.—
Koffij, Java ⅌ pic. Nominaal	[illegible] 16 ⅌ pic. *f* 14½.— Nom.
〃 West Ind. ber. per. pic. Idem	Tabaksbladeren ⅌ pic.
Kurkema ⅌ pic.	Tamarinde ⅌ pic.
Lange Peper ⅌ pic. *f* 10,— @ *f* 12.—	Wisselkoers op Ned. 99¼%.

UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 28 TOT 31 AUGUSTUS 1862.

Naar Nederland via Tagal per Ned. bark *Jacoba*, gez. Schaap, agt. van Ommern Rueb en co.

130 pic. rotting, 350 do. tin, *N. H. M.*

Voor Tagal.

3 kn. vruchten op brandy, 3 do. cherrij cordial, 6 vn. meel, 1 coll. hoeden, 1 kt. brandy, 2 kn. suikerwerk, 5 kn. provisien, *S. B. v. Kleeff en co.*

25 vs. menie, 1 bascule, 1 rol gutta percha, 1 pak hennep, 2 schuitjes tin, 10 keld lijnolie, 1 kistje spijkers, 18 coll. verf, *Landberg en Zoon.*

10 vs. spijkers, 1 kt. hang lampen, 2 coll. glaswerk, 1 kt. modewaren, 2 kn. stoelen, 1 pak emmers, 10 roll. matten, 2 vn. aardewerk, 5 vn. meel, 50 md. water, *Cassalette en co.*

11 vs. spijkers, 1 kt. dakpannen, 1 do. parfumerien, 1 do. naaigaren, 2 kn. gember, 1 kt. diversen, *Haaxman.*

2 kn. lampen, 6 kn. provisien, 1 kt. modewaren, 1 do. flanel, 3 kn. kramerijen, 17 do. wijn, 2 do. medicijn, *H. en A. Straus.*

21 kn. kramerijen, 8 vn. en md. bier, 3 pakk. houtwerk, 1 kt. spiegels, 1 do. speelgoed, 1 do. porcelein, 2 kn. eetwaren, 2 klokken, 2 tafels, 1 ladder, 2 kasten, *Leon en Reiss.*

25 vs. cognac, *Busing, Schröder en co.*

10/m koffij, zakken, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. bark *Commercie Compagnie*, gez. Bruker, agt. Haager en Schuurman.

277 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland, via Cheribon en Samarang per Ned. schip *Staatsraad v. Ewijck*, gez. de Winter, agt. Maclaine, Watson en co.

120 pic. rotting, 1500 do. koffij, 488 $\frac{182}{1000}$ do. not. muskaat, 400 pic. tin, *N. H. M.*

30 led. leggers, 2 pakk. tafelgoed, 1 do. doeken, 1 kt. wijn, 1 do. vuurwerk, 4 kn. provisien, 8 do. vruchten, *Aan boord gebleven lading v. Nederland.*

Voor Cheribon.

1 kt. boekwerken, 5 kn. milit. en 4 coll. telegr. goederen, *Gouvernement.*

10 ks. portwijn, 1 pak kap leder, *J. Cezard en co.*

Voor Samarang.

1 kt. regaal, *Klusman.*

Naar Nederland via Pecalongan per Ned. schip *Johanna Christina*, gez. le Clercq, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

180 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*

2 roll. zeildoek, *Aan boord gebleven lading.*

Voor Pecalongan.

1 kt. diversen, 1 doos handschoenen, 1 kistje parfumerien, 2 kn. eau de cologne, 1 kt. wijn, *Gouijn.*

5 kn. wijn, 49 hammen, 16 kazen, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Goede Verwachting*, gez. Hellenius, agt. Hunter Houghton en co.

De aan boord gebleven lading van Engeland.

Voor Nederland.

400 pic. tin, 150 do. rotting, 300 do. java thee, *N. H. M.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Robertus Hendrikus*, gez. Mulder, agt. J. Cezard en co.

1 kt. schoenen, *J. Cezard en co.*

een partij steenkolen, 100 ks. glas, 200 vs., 92 coll. en 1 kt. koopmanschappen, 12 ps. pompleder, 20 vs. meel, 10 roll. zeildoek, 15 led. leggers, 81 coll. diversen, 50 hammen, 149 coll. provisien en dranken, *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.